

Sveriges Riksdags Beslut

å det i Stockholm hållna lagtima riksmöte, som började den
15 januari och slutade den 4 juni 1908.

Vi efterskrifna, Svenska Folkets valda ombud, göre veterligt: att, på grund af § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen, vi den 15 sistlidne januari, under Hans Maj:t Konung Gustaf V:s första regeringsår, oss här i Stockholm infunnit.

Efter att öfver vårt arbete hafva nedkallat Guds välsignelse hafve vi den 16 i nämnda månad å rikssalen sammanträdt och fått emottaga berättelse om hvad sedan sistförflutna lagtima riksdag i rikets styrelse sig tilldragit, äfvensom Kungl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof; och hafve vi, efter föregångna öfverläggningar dels om de ämnen, i hvilka Kungl. Maj:t till oss aflåtit propositioner eller skrivelser, dels ock rörande frågor, som blifvit hos Riksdagen väckta, stannat uti följande beslut:

§ 1.

I aflåten proposition har Kungl. Maj:t till Riksdagens pröfning i grundlagsenlig ordning framlagt ett förslag till ändrad lydelse af §§ 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 34, 87, 99, 101, 102, 103, 104 och 106 regeringsformen, §§ 11, 43, 54 och 69 riksdagsordningen samt 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen.

Vi hafve icke kunnat bifalla förevarande proposition i oförändradt skick, utan såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antagit följande

Förslag

till

ändrad lydelse af §§ 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 34, 87, 99, 101, 102, 103, 104 och 106 regeringsformen, §§ 11, 43, 54 och 69 riksdagsordningen samt 2 § 4:0 tryckfrihetsförordningen.

Regeringsformen.

§ 17.

1:o. Konungens domsrätt skall uppdragas minst tolf af Honom utnämnda lagkunniga män, hvilka fullgjort hvad författningarna föreskrifva dem, som uti domarämbeten må nyttjas, samt i sådana värf ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet. De kallas justitieråd och utgöra Konungens högsta domstol. Deras antal må ej ökas utöfver tolf, såvida ej Konungen och Riksdagen, i den ordning 87 § 1 mom. stadgar, besluta, att högsta domstolen skall på afdelningar arbeta; och varde i sådant fall såväl justitierådets antal med iakttagande af hvad ofvan är sagdt som ärendenas fördelning mellan afdelningarna i samma ordning bestämda.

2:o. Konungens rätt att pröfva och afgöra besvär, som jämlikt författningarna må hos Konungen fullföljas i statsdepartementen, skall i den omfattning, som bestämmes i särskild lag, stiftad af Konungen och Riksdagen samfällt enligt den i 87 § 1 mom. stadgade ordning, uppdragas minst sju af Konungen utnämnda män, som förvaltad civil beställning samt däruti ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet. De kallas regeringsråd och utgöra Konungens regeringsrätt. Minst två tredjedelar af hela antalet regeringsråd skola hafva fullgjort hvad författningarna föreskrifva dem, som uti domarämbeten må nyttjas.

Närmare bestämmelser om regeringsrättens sammansättning och tjänstgöring meddelas i omförmälda lag.

§ 18.

Regeringsrätten tillkommer det äfven att, i mål af beskaffenhet att kunna tillhöra dess slutliga pröfning, upptaga och afgöra alla ansökningar, att Konungen må bryta dom åter, som vunnit laga kraft, eller återställa laga tid, som försuten är. Alla öfriga sådana ansökningar skola af högsta domstolen afgöras.

§ 19.

Inkomma till Konungen ifrån domstolar och ämbetsmän förfrågningar om lagens rätta mening i sådana fall som till domares åtgärd höra, äge högsta domstolen att de sålunda sökta förklaringar gifva.

§ 21.

Tre ledamöter af högsta domstolen och en af regeringsrättens lagfarna ledamöter skola tillsammans utgöra Konungens lagråd.

Lagrådet tillkommer att afgifva utlåtande öfver de förslag till stiftande, upphäfvande, ändring eller förklaring af lagar eller författningar, hvilka för sådant ändamål blifva af Konungen öfverlämnade. Där så pröfvas nödigt, må Konungen för visst ärende till ledamot af lagrådet ytterligare förordna en för insikt, erfarenhet och redlighet känd man.

Närmare bestämmelser om tjänstgöringen i lagrådet meddelas i särskild, af Konungen och Riksdagen jämlikt 87 § 1 mom. gemensamt beslutad lag.

§ 22.

1:o. Uti högsta domstolen kunna ringare mål pröfvas och afgöras af fem ledamöter, så ock af fyra, där alla fyra äro om slutet ense. Öfver viktigare saker skola minst sju döma. Ej må flere än åtta ledamöter på en gång i pröfningen af något mål deltaga, där ej för vissa fall annorledes förordnas i den ordning 87 § 1 mom. stadgar.

2:o. I regeringsrätten kunna mål pröfvas och afgöras af fem ledamöter, så ock af fyra, där tre af dem äro om slutet ense.

§ 23.

Alla högsta domstolens och regeringsrättens beslut utfärdas i Konungens namn och med Dess höga underskrift eller under Dess sekret.

§ 25.

Till föredragning och afgörande i regeringsrätten skola ärendena beredas i det departement, hvartill de, enligt den i 6 § omförmälda fördelning, höra.

§ 26.

Konungen äger att i brottmål göra nåd, mildra lifsstraff, samt återgifva ära och till kronan förverkad god. Öfver ansökningar därom höre Konungen dock regeringsrätten, beträffande mål af beskaffenhet att kunna tillhöra dess slutliga pröfning, men i andra mål högsta domstolen; och fatte Konungen Sina beslut uti statsrådet. På den brottslige skall sedermera ankomma att emottaga den nåd, Konungen honom förunnat, eller undergå det straff, hvartill han blifvit dömd.

§ 34.

Statsministern och ministern för utrikes ärendena innehafve rikets högsta värdighet, och statsråden den närmaste därintill. Ledamot af statsrådet må icke

tillika annat ämbete utöfva, ej heller några inkomster däraf uppbära. Justitieråd eller regeringsråd må ej tillika annat ämbete innehafva eller utöfva.

§ 87.

1:o. Riksdagen äger gemensamt med Konungen makt att stifta allmän civil- och kriminallag äfvensom kriminallag för krigsmakten och att sådan förut stiftad lag förändra och upphäfva. Ej må Konungen utan Riksdagens samtycke, och icke Riksdagen utan Konungens, någon ny lag göra eller gammal afskaffa. Frågor härom må i Riksdagens kamrar kunna väckas och skola, sedan lagutskottet däröfver blifvit hört, af Riksdagen afgöras. Beslutar Riksdagen för sin del någon ny lag eller gammal lags upphäfvande eller förändring, aflämnas förslag därom till Konungen, som inhämta statsrådets och lagrådets tankar däröfver, och sedan Han Sitt beslut fattat, meddele Riksdagen antingen Sitt samtycke till dess åstundan eller Sina skäl att det vägra. Kan Konungen icke förr, än Riksdagen åtskiljes, fatta och meddela Sitt beslut, vare Han oförhindrad att före nästföljande riksdags öppnande förslaget ordagrant bifalla och allmän kungörelse därom utfärda. Sker det ej, anses förslaget hafva förfallit, och Konungen underrätte då Riksdagen vid dess nästa sammankomst om de skäl, som hindrat förslaget antagande. Finner Konungen godt någon lagfråga för Riksdagen framställa, äske Han statsrådets och lagrådets yttrande däröfver, samt meddele Sin proposition tillika med berörda yttranden åt Riksdagen, som med frågan vidare förfar, såsom i riksdagsordningen sägs.

2:o. Riksdagen äge ock gemensamt med Konungen stifta, förändra eller upphäfva kyrkolag; dock att därvid erfordras samtycke jämväl af allmänt kyrkomöte. Öfver förslag angående dylik lag skola, på sätt i mom. 1 sägs, statsrådets och lagrådets tankar inhämtas och jämte Konungens proposition, då sådan göres, Riksdagen meddelas. Har ej förslag, hvarom nu fråga är, före början af riksdagen näst efter den, som framställt eller antagit förslaget, blifvit såsom lag genom allmän kungörelse utfärdadt, vare det förfallet, och Konungen underrätte då Riksdagen om de skäl, som hindrat förslaget antagande.

§ 99.

Justitieombudsmannen må, när han det nödigt anser, kunna öfvervara högsta domstolens, regeringsrättens, nedre justitierevisionens, hofrätternas, kollegiernas eller i dessas ställe inrättade verks, och alla lägre domstolars öfverläggningar och beslut, dock utan rättighet att sin mening därvid yttra, samt äga tillgång till alla domstolars, kollegiers och ämbetsverks protokoll och handlingar. Konungens ämbetsmän i allmänhet vare skyldiga att lämna justitieombudsmannen laglig handräckning, samt alla fiskaler att medelst aktioners utförande, honom biträda, då han det äskar.

§ 101.

Skulle den oförmodade händelse inträffa, att antingen hela Konungens högsta domstol eller af dess ledamöter en eller flere funnes hafva af egennyttja, vrångvisa eller försumlighet så orätt dömt, att därigenom någon, emot tydlig lag och sakens utredda och behörigen styrkta förhållande, mistat eller kunnat mista lif, personlig frihet, ära och egendom, eller regeringsrätten eller en eller flere af dess ledamöter funnes hafva vid pröfning af besvärsmål låtit sådant förhållande komma sig till last, vare justitieombudsmannen pliktig, äfvensom Konungens justitiekansler berättigad, att vid den rikets domstol, som här nedanföre bestämmes, den felaktige under tilltal ställa, samt till ansvar efter rikets lag befordra.

§ 102.

Denna domstol, som riksrätt kallas, skall i sådant fall bestå af presidenten uti Konungens och rikets Svea hofrätt, hvilken däruti före ordet, presidenterna uti alla rikets kollegier, vid tilltal emot högsta domstolen fyra de äldsta regeringsråd, men när regeringsrätten är tilltalad, fyra de äldsta justitieråd, äfvensom, i båda fallen, högste behållhafvaren öfver de i hufvudstaden tjänstgörande trupper, högste närvarande befållhafvaren för den vid hufvudstaden förlagda delen af flottan, tvenne de äldsta råd i Svea hofrätt och det äldsta råd i hvarje af rikets kollegier. Då antingen justitiekansleren eller justitieombudsmannen finner sig befogad att högsta domstolen eller regeringsrätten samfällt eller särskilda enderas ledamöter inför riksrätten tilltala, äske han hos presidenten i Konungens och rikets Svea hofrätt, såsom riksrättens ordförande, laglig kallelse å den eller dem, som skola tilltalas. Presidenten i hofrätten foga därefter anstalt om riksrättens sammantråde, för att kallelsen utfärda och målet vidare i laglig ordning behandla. Skulle emot förmodan han detta underlåta, eller någon af de öfrige förenämnde ämbetsmän undandraga sig att uti riksrätten deltaga, stånde de, för en sådan uppsätlig försummelse af deras ämbetsplikt, till lagligt ansvar. Hafva en eller flere af riksrättens ledamöter laga förfall, eller finnes emot någon af dem laga jäf, vare ändock rätten domför, om tolf däruti sitta. Är presidenten i hofrätten af laga förfall eller jäf hindrad, företräde dess ställe den äldste i tjänst varande presidenten. Denna domstol äge, sedan rannsakningen fulländad är, och domen efter lag fälld, att densamma för öppna dörrar afkunna. Ingen hafve makt att sådan dom ändra, Konungen dock obetaget att göra nåd, hvilken likväl icke må sträcka sig till den dömdes återinsättande i rikets tjänst

§ 103.

Lagtima riksdag skall hvart tredje år, på sätt riksdagsordningen stadgar, tillsätta en nämnd, som äge att döma, huruvida högsta domstolens och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas, eller om

vissa af dem, utan bevisligen begångna fel och brott, hvarom föregående § handlar, likväl kunde anses böra från detta kall skiljas. Beslutar denna nämnd efter omröstning i den ordning, som i riksdagsordningen sägs, att någon eller några af högsta domstolens eller regeringsrättens ledamöter skola anses vara ifrån Riksdagens förtroende uteslutne, blifve han eller de därefter af Konungen, hos hvilken Riksdagen skall härom göra anmälan, ifrån ämbetet genom nådigt afsked skilde. Dock tillägge Konungen honom eller dem hvardera en årlig pension till lörens halfva belopp.

§ 104.

Ej må Riksdagen ingå i någon särskild pröfning af högsta domstolens eller regeringsrättens beslut, eller någon allmän öfverläggning därom uti nämnden förefalla.

§ 106.

Finner utskottet af dessa protokoll, att någon statsrådets ledamot, eller någon för tillfället förordnad föredragande, eller den ämbetsman, som i kommandomål Konungen råd gifvit, uppenbarligen handlat emot rikets grundlag eller allmän lag, eller tillstyrkt någon öfverträdelse däraf, eller underlåtit att göra föreställningar emot sådan öfverträdelse, eller den vållat och befrämjat genom uppsåtligt fördöljande af någon upplysning, eller att den föredragande underlåtit att, i de fall, som 38 § af denna regeringsform, förutsätter, sin kontrasignation å ett Konungens beslut vägra, då skall konstitutionsutskottet ställa en sådan under tilltal af justitieombudsmannen inför riksrätten, och gånge härmed som i 101 och 102 §§ om tilltal emot regeringsrätten föreskrifves. Då statsrådets ledamöter eller Konungens rådgifvare i kommandomål finnas hafva, på sätt ofvanberördt är, gjort sig till ansvar skyldige, döme dem riksrätten efter allmän lag och den särskilda författning, som till bestämmande af sådant ansvar utaf Konungen och Riksdagen fastställd varder.

Riksdagsordningen.

§ 11.

Är någon missnöjd med riksdagsmannaval, som af landsting eller stadsfullmäktige förrättadt är, må han däröfver hos Konungen anföra underdåniga besvär. Han äger för sådant ändamål hos landstingets sekreterare eller stadsfullmäktiges ordförande äska behörigt protokollsutdrag, hvilket genast eller inom högst två dagar därefter bör till klaganden utlämnas; och skall han, vid förlust af talan, sina till Konungen ställda besvär, sist inom en månad efter valförrättningens slut, ingifva till Konungens befallningshafvande, som genom kungörelse, hvilken i allmänna tidningarna införes, utsätter viss kort tid, inom hvilken underdånig förklaring må öfver besvären till Konungens befallningshafvande aflämnas. Sedan den tid tilländagått, har Konungens befallningshafvande att besvärshandlingarna jämte de förklaringar,

som må hafva inkommit, ofördröjligen till Konungen insända, för att i Dess regeringsrätt skyndsamt föredragas och afgöras.

§ 43.

Ej må statsrådsledamot, justitieråd eller regeringsråd i utskott eller val till utskott deltaga; ej heller någon, af hvilken Riksdagen kan fordra redo och ansvar, inväljas i utskott, där redovisning för hans egna ämbetsåtgärder kan förekomma.

§ 54.

Konungens skrivelser och propositioner med det undantag, som i 34 § förmäles, tillställas båda kamrarna genom en statsrådets ledamot samt böra alltid vara åtföljda af statsrådets och, då lagrådet afgifvit utlåtande, jämväl dess yttrande.

§ 69.

Lagtima riksdag skall hvar tredje år tillsätta en nämnd af fyratioåtta personer, däraf hvardera kammaren genom sluten omröstning inom sig utser tjugufyra, och hvilken nämnd, i den ordning 103 och 104 §§ regeringsformen stadga, äger att döma, huruvida högsta domstolens och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas, eller om visse af dem, utan bevisligen begångna fel och brott, hvarom regeringsformens 102 § handlar, likväl kunna anses böra från detta kall skiljas. Denna nämnd träder samma dag den blifvit vald tillsammans.

Nämndens samtliga ledamöter rösta först, man för man, öfver den frågan: skall omröstning anställas till uteslutande af någon bland högsta domstolens ledamöter? Besvaras denna fråga enhälligt eller af de flesta rösterna med nej, blifva högsta domstolens samtliga ledamöter bibehållne. Besvaras den åter med ja, uppgör hvar och en af nämnden en sluten lista på dem af högsta domstolens ledamöter, flere eller färre, som han anser böra entledigas. De tre bland dessa, som då fått det största antal röster emot sig, ställas hvar efter annan under ny omröstning, hvarvid två tredjedelar af rösterna fordras emot den eller dem, som skola anses vara från Riksdagens förtroende uteslutne; och förhålles därefter såsom i regeringsformens 103 § vidare föreskrifves.

I enahanda ordning förfares sedan med omröstningar angående regeringsrättens ledamöter.

Tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. I grund af hvad i 1 mom. af denna § stadgadt är, skall äfven, till utgifvarens säkrare efter rättelse, dock med de undantag och villkor, som nedanføre

stadgas skola, uttryckligen vara enhvar tillåtet, att i allmänt tryck utgifva alla, såväl rättegångar, som andra allmänna ärenden rörande handlingar, protokoll och beslut, af hvad namn och beskaffenhet de vara må, ehvad de höra till den förflutna tiden, eller till mål, som hädanefter förekomma, vare sig hos riksrätt, högsta domstolen, regeringsrätten, lagrådet, nedre justitierevisionen, allmänna beredningen öfver- och underrätter, kollegier, kommittéer, beredningar, direktions-, kommissioner, förvaltningar, Konungens befallningshafvande, konsistorier, exekutionssäten, eller andra publika verk, utan åtskillnad på målens beskaffenhet af civila, kriminella, ekonomiska, militära eller ecklesiastika; vidare alla tillförene, nu eller hädanefter gällande instruktioner, konstitutioner, reglementen, statuter, ordningar, privilegier, reskripter och allmänna stadganden, hvarifrån helst utfärdade, tillika med alla ofvannämnda högre och lägre rätters, kollegiers, ämbetsverks, publika korporationers och alla ämbets- och tjänstemäns realationer, memorialer och ämbetsbref; ändtligen alla societeters och verks, samt enskilda personers memorialer, ansökningar, förslag, betänkanden, besvär, jämte utslag och svar därå, till de delar däraf, som till publika ämbetsmäns och verks handläggning komma; och böra till den ändan icke allenast alla sådana handlingar, vid domstolar och andra ofvannämnda verk och ämbeten, genast och utan tidsutdräkt emot lösen utlämnas åt hvem det äskar, antingen han har i saken del eller ej, vid ansvar såsom för tjänstens försummelse, om sådant af någon publik tjänsteman vägras eller obehörigen fördröjes, utan äfven, vid samma ansvar, i alla arkiv, hvar och en fri tillgång lämnas, att få på stället afskrifva eller afskrifva låta, eller, om därvid betydande hinder vore, i bevittnad afskrift, emot vederbörlig lösen, utbekomma alla slags handlingar i hvad ämne som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll — — — icke uppenbara.

Att ej några — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — konfiskeras.

Att, i hvad — — — femtio riksdaler.

Det skall — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — femtio riksdaler.

Att uppgifter — — — femtio riksdaler.

Att de från — — — femtio riksdaler.

Att ansökning — — — femtio riksdaler.

Att sådant — — — hufvudsaken.

I öfrigt — — — stadgadt är.

§ 2.

Vi hafve, med bifall till en af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition, såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antagit följande:

Förslag

till

ändrad lydelse af §§ 7, 9, 11, 12, 28, 32, 33, 86 och 105 regeringsformen samt § 38 mom. 2 riksdagsordningen.

Regeringsformen.

§ 7.

Alla regeringsärenden, med undantag af sådana, som i 15 § omförmålas, skola inför Konungen i statsrådet föredragas och där afgöras.

§ 9.

Uti alla mål, som hos Konungen i statsrådet förekomma, skall protokoll föras. Där rikets säkerhet eller eljest synnerligen viktiga skäl kräfva hemlighållande af mål, som angår rikets förhållande till främmande makt, skall öfver målet föras särskildt protokoll.

Statsrådets tillstädesvarande ledamöter böra, under ansvarighet för rådslagen, till den påföljd, hvarom i 106 och 107 §§ vidare stadgas, ovillkorligen till protokollet sina meningar yttra och förklara; Konungen dock förbehållet att allena besluta. Skulle någonsin den oförmodade händelse inträffa, att Konungens beslut vore uppenbarligen stridande mot rikets grundlag eller allmän lag, åligge det då statsrådets ledamöter att kraftiga föreställningar däremot göra. Den, som ej särskild mening till protokollet anfört, vare för beslutet ansvarig, såsom hade han styrkt Konungen att det beslut fatta.

§ 11.

I mål, som angå rikets förhållande till främmande makter, skola alla meddelanden till främmande makt eller Konungens sändebud i utlandet, utan afseende å ärendets beskaffenhet, ske genom ministern för utrikes ärendena.

§ 12.

Konungen äger att i afhandlingar och förbund med främmande makter ingå, sedan statsrådet däröfver blifvit hört.

§ 28.

Konungen äger att i statsrådet utnämna och befordra infödda svenska män till alla de ämbeten och tjänster, högre och lägre, hvilka äro af den egenskap, att Konungen fullmakter därå utfärda, dock böra vederbörande förut med förslag hafva inkommit, där sådana hittills ägt rum. Konungen vare likväl obetaget att, efter vederbörandes hörande, eller uppå deras framställning, till lärarebefattningar vid universiteterna, de teologiska läraretjänsterna likväl undantagna, såsom ock till lärare och andra beställningar vid andra inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst, äfvensom till läkarebefattningar, kalla och befordra äfven utländska män af utmärkt förtjänst, de där den rena evangeliska läran bekänna. Likaledes må Konungen kunna uti militära ämbeten nyttja utländske män af sällsynt skicklighet, men icke till kommandanter i fästningarna. Till konsul må ock utländsk man nämnas, där lön ej är med befattningen förenad. Konungen fäste, vid alla befordringar, afseende endast å de sökandes förtjänst och skicklighet, men icke på deras börd. Till prästerligt ämbete eller till annan tjänst, hvarmed är förenadt åliggande att meddela undervisning i kristendom eller teologisk vetenskap, kan endast den utnännas, som bekänner den rena evangeliska läran. Till alla öfriga ämbeten eller tjänster, med det undantag i afseende å statsrådets ledamöter, som i 4 § stadgas, må bekännare af annan kristen troslära, äfvensom af den mosaiska, kunna nämnas; dock må icke någon, som ej tillhör den rena evangeliska läran, såsom domare eller innehafvare af annan tjänst deltaga i handläggning eller afgörande af fråga, som angår religionsvård, religionsundervisning eller befordringar inom den svenska kyrkan. Hvarje departementschef skall föredraga och expediera alla ärenden, rörande befordringar, förordnanden, tjänstledighet och afsked, till och ifrån ämbeten och tjänster vid de verk och stater, som under departementet höra.

§ 32.

Enär sådana sysslor, hvartill förslag blifvit upprättade, skola af Konungen bortgifvas, böra statsrådets ledamöter yttra sig öfver de sökandes skicklighet och förtjänster. Äge de äfven rätt, att emot Konungens utnämningar till andra tjänster och ämbeten underdåniga påminnelser göra.

§ 33.

Konungen äger att genom naturalisation till svensk medborgare upptaga utländsk man i den ordning och under de villkor, som bestämmas genom särskild lag, stiftad i den ordning 87 § 1 mom. stadgar. Salunda naturaliserad utlänning njute samma rättigheter och förmåner, som infödd svensk man, dock utan att kunna till ledamot af statsrådet utnännas.

§ 86.

Med tryckfrihet förstås hvarje svensk mans rättighet att, utan några af den offentliga makten i förväg lagda hinder, utgifva skrifter, att sedermera endast inför laglig domstol kunna tilltalas för deras innehåll, och att icke i annat fall kunna därför straffas, än om detta innehåll strider emot tydlig lag, gifven att bevara allmänt lugn, utan att återhålla allmän upplysning. Alla handlingar och protokoll i hvad mål som helst, de protokoll undantagna, som uti statsrådet och hos Konungen i kommandomål föras, må ovillkorligen genom trycket kunna utgifvas. Ej må tryckas banko- och riksgäldsverkens protokoll och handlingar rörande ärenden, hvilka böra hemliga hållas.

§ 105.

Lagtima Riksdags konstitutionsutskott äge att äska de protokoll, som uti statsrådet blifvit förda, dock att sådant särskildt protokoll, hvarom i 9 § förmäles, och protokoll i kommandomål må kunna fordras endast i det, som rör allmänt kända och af utskottet uppgifna händelser.

Riksdagsordningen.

§ 38.

2. Utskottet åligger ock att äska de i statsrådet förda protokoll, dock att sådant särskildt protokoll, hvarom i 9 § regeringsformen förmäles, och protokoll i kommandomål kunna fordras endast i hvad som rör allmänt kända och af utskottet uppgifna händelser. Om utskottets rätt och plikt att, efter granskning af dessa protokoll, hos Riksdagen anmäla de anmärkningar, hvartill denna granskning funnits föranleda, eller eljest vidtaga den med anledning af gjord anmärkning erforderliga åtgärd, så ock att, när af riksdagsman eller af annat utskott än konstitutionsutskottet fråga blifvit väckt, att statsrådet eller någon dess ledamot eller föredragande sitt ämbete på obehörigt sätt utöfvat, däröfver, före frågans afgörande af Riksdagen, afgifva yttrande, därom är i regeringsformen stadgadt.

§ 3.

Med anledning af en af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition samt en inom Riksdagen gjord framställning hafve vi

1:o) såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antagit följande

Förslag

till

ändrad lydelse af § 53 regeringsformen samt §§ 37, 38, 45, 50, 75 och 78 riksdagsordningen.

Regeringsformen.

§ 53.

Lagtima riksdag skall för ärendenas beredning tillsätta dessa utskott: ett konstitutionsutskott, att väcka och upptaga frågor rörande förändringar i grundlagarna och i stadga om val till Riksdagens utskott, att yttranden däröfver till Riksdagen afgifva, samt att granska de i statsrådet förda protokoll; ett statsutskott, att utreda och för Riksdagen uppgifva statsverkets och riksgäldsverkets tillstånd, förvaltning och behof; ett bevillningsutskott, att behandla bevillningsfrågor; ett bankoutskott, att öfverse bankens styrelse och tillstånd samt föreskrifter om bankoförvaltningen gifva; samt ett lagutskott, att utarbета de från kamrarna remitterade förslag till civil-, kriminal-, kommunal- och kyrkolagarnas förbättring.

Å urtima riksdag skola ej flera utskott tillsättas, än som erfordras för beredning af därvid förekommande ärenden.

Riksdagsordningen.

§ 37.

1. Å hvarje lagtima riksdag skola, inom sex dagar efter dess öppnande, tillsättas: ett konstitutionsutskott, ett statsutskott, ett bevillningsutskott, ett bankoutskott samt ett lagutskott. Dessa Riksdagens ständiga utskott skola bestå: konstitutionsutskottet af tjugu, statsutskottet af tjugufyra, bevillningsutskottet af tjugu, bankoutskottet af sexton och lagutskottet af sexton ledamöter, hvilka hvardera kammaren till halfva antalet inom sig väljer; ankommande på kamrarnas samstämmade beslut att, när sådant finnes vara af nöden, tillsätta särskildt utskott för upptagande af fråga, som tillhör ständigt utskotts behandling, så ock att, därest utskott anmäler behof af förstärkning i ledamöternas antal, sådant bevilja.

2. Hvardera kammaren äger ock inom sig utse suppleanter att, när utskottsledamöter afgå eller få förfall, i deras ställe inträda.

3. Därest i någondera kammaren fråga väckes, som icke tillhör förenämnda utskotts behandling, men är af beskaffenhet att utskotts yttrande däröfver erfordras, skall för frågans beredande ett tillfälligt utskott, bestående af så många ledamöter, som kammaren nödigt aktar, inom kammaren tillsättas.

4. Å urtima riksdag skola ej flera utskott tillsättas, än som erfordras för beredning af de därvid, enligt 2 §, förekommande ärenden.

5. Valen till utskott äro proportionella, där två eller flere personer skola utses. Närmare bestämmelser om valsättet meddelas i särskild af Konungen och Riksdagen samfällt beslutad stadga.

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet tillkommer att granska rikets grundlagar äfvensom stadgan om val till Riksdagens utskott samt att hos Riksdagen föreslå de ändringar däruti, dem utskottet anser högst nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa, så ock att meddela utlåtande öfver de från kamrarna till utskottet hänvisade grundlagsfrågor samt frågor rörande omförmälda stadga.

2. Utskottet åligger ock att äska de i statsrådet förda protokoll, med undantag af dem, som angå ministeriella ärenden och kommandomål, hvilka endast i hvad som rör kända och af utskottet uppgifna händelser kunna fordras. Om utskottets rätt och plikt att, efter granskning af dessa protokoll, hos Riksdagen anmäla de anmärkningar, hvartill denna granskning funnits föranleda, eller eljest vidtaga den med anledning af gjord anmärkning erforderliga åtgärd, så ock att, när af riksdagsman eller af annat utskott än konstitutionsutskottet fråga blifvit väckt, att statsrådet eller någon dess ledamot eller föredragande sitt ämbete på obehörigt sätt utöfvat, däröfver, före frågans afgörande af Riksdagen, afgifva yttrande, därom är i regeringsformen stadgadt.

3. Utskottet tillkommer jämväl att, då olika meningar mellan kamrarna uppstå, till hvilket utskott uppkomna frågor och ämnen böra hänvisas, därom besluta, så ock att skilja mellan kammare och dess talman, då den senare vägrar proposition.

§ 45.

Alla utskott skola inom två dagar från den, då de blifvit utsedda, sammanträda. De böra, så fort sig göra låter, afgifva de yttranden, som på dem ankomma.

§ 50.

Äskar Konungen af Riksdagen särskilda deputerade att med honom öfverlägga om ärenden, dem han pröfvar böra hemliga hållas, utväljas därtill tolf ledamöter, däraf hvardera kammaren inom sig utser sex på sätt om val till utskott är stadgadt. Dessa deputerade äga dock ej makt att fatta beslut, utan endast att till Konungen afgifva yttrande öfver de mål, Konungen dem meddelar. Sekreterare och öfriga tjänstemän hos dessa deputerade förordnas af Konungen.

§ 75.

Vid alla val iakttages, att namnsedlarna, så framt de skola blifva gällande, böra vara enkla, slutna, hoprullade, omärkta och fria såväl från all tvetydighet i anseende till personernas namn som från oriktighet i anseende till deras antal; dock skall i fråga om val till utskott gälla, hvad uti den i 37 § 5 mom. omförmälda

stadga finnes föreskrifvet. Mellan personer, som vid val undfått lika antal röster, skiljes genom lottning, när så erfordras.

§ 78.

De reglementariska föreskrifter, som för riksdagsgöromålen och ordningen hos kamrarna och utskotten anses nödiga till iakttagande jämte grundlagarna och den i 37 § 5 mom. omförmälda stadga, äger Riksdagen eller i ämne som angår kammare enskildt, denna kammare att fastställa. Ej må något däri införas, som mot grundlag eller annan gällande lag strider;

2:o) under den förutsättning, att ändring af rikets grundlagar i öfverensstämmelse med här ofvan under punkt 1 upptagna förslag varder af Riksdagen i grundlagsenlig ordning beslutad och af Konungen gillad, för vår del antagit ett förslag till stadga om val till Riksdagens utskott.

§ 4.

Vi hafve med anledning af en af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition antagit att hvila till vidare grundlagsenlig behandling följande

Förslag

till

ändrad lydelse af §§ 53, 69 och 87 regeringsformen samt §§ 37, 38, 39, 41 till och med 45 och 55 riksdagsordningen.

Regeringsformen.

§ 53.

Lagtima riksdag skall för ärendenas beredning tillsätta dessa utskott: ett konstitutionsutskott, ett statsutskott, ett bevillningsutskott, ett bankoutskott, ett lagutskott samt ett jordbruksutskott med den sammansättning och de uppgifter, som i riksdagsordningen bestämmas.

Å urtima riksdag skola ej flere utskott tillsättas, än som erfordras för beredning af därvid förekommande ärenden.

§ 69.

Då vederbörande utskotts förslag rörande antingen statens reglerande eller bevillingens därefter lämpade hela belopp, eller hvad till riksgäldskontorets utgifter och inkomster hör, eller grunderna för riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, till pröfning hos Riksdagen förehafves, gälle hvad angående behandlingen af utskottens afgifna förslag uti riksdagsordningen stadgas. Fatta kamrarna stri-

diga beslut, som ej varda sammanjämkade, skola kamrarna hvar för sig rösta om de olika beslut, hvari hvardera förut stannat; kommande den mening, som därvid erhåller de fleste ledamöters af båda kamrarna sammanräknade röster, att gälla såsom Riksdagens beslut.

§ 87.

1:o. Riksdagen äger gemensamt med Konungen makt att stifta allmän civil- och kriminallag äfvensom kriminallag för krigsmakten och att sådan förut stiftad lag förändra och upphäfva. Ej må Konungen utan Riksdagens samtycke, och icke Riksdagen utan Konungens, någon ny lag göra eller gammal afskaffa. Frågor härom må i Riksdagens kamrar kunna väckas och skola, sedan vederbörande utskott däröfver blifvit hört, af Riksdagen afgöras. Beslutar Riksdagen för sin del någon ny lag eller gammal lags upphäfvande eller förändring, aflämnas förslag därom till Konungen, som inhämta statsrådets och högsta domstolens tankar däröfver, och, sedan han sitt beslut fattat, meddele Riksdagen antingen sitt samtycke till dess åstundan eller sina skäl att det vägra. Kan Konungen icke förr, än Riksdagen åtskiljes, fatta och meddela sitt beslut, vare han oförhindrad att före nästföljande riksdags öppnande förslaget ordagrant bifalla och allmän kungörelse därom utfärda. Sker det ej, anses förslaget hafva förfallit, och Konungen underrätte då Riksdagen vid dess nästa sammankomst om de skäl, som hindrat förslaget antagande. Finner Konungen godt någon lagfråga för Riksdagen framställa, äske han statsrådets och högsta domstolens yttrande däröfver, samt meddele sin proposition tillika med berörda yttranden åt Riksdagen, som med frågan vidare förfar, såsom i riksdagsordningen sägs.

2:o. Riksdagen äge ock gemensamt med Konungen stifta, förändra eller upphäfva kyrkolag; dock att därvid erfordras samtycke jämväl af allmänt kyrkomöte. Öfver förslag angående dylik lag skola, på sätt i mom. 1 sägs, statsrådets och högsta domstolens tankar inhämtas och jämte Konungens proposition, då sådan göres, Riksdagen meddelas. Har ej förslag, hvarom nu fråga är, före början af riksdagen näst efter den, som framställt eller antagit förslaget, blifvit såsom lag genom allmän kungörelse utfärdadt, vare det förfallet, och Konungen underrätte då Riksdagen om de skäl, som hindrat förslaget antagande.

Riksdagsordningen.

§ 37.

1. Å hvarje lagtima riksdag skola, inom sex dagar efter dess öppnande, tillsättas: ett konstitutionsutskott, ett statsutskott, ett bevillningsutskott, ett bankoutskott, ett lagutskott samt ett jordbruksutskott. Dessa Riksdagens ständiga utskott skola bestå: konstitutionsutskottet af tjugu, statsutskottet af tjugufyra, bevillningsutskottet af tjugu, bankoutskottet af sexton, lagutskottet af sexton samt jordbruksutskottet

af sexton ledamöter, hvilka hvardera kammaren till halfva antalet inom sig väljer antingen omedelbart eller, om kammaren så beslutar, genom elektoror; ankommande på kamrarnas sammanstämmande beslut att, när sådant finnes vara af nöden, tillsätta särskildt utskott för upptagande af frågor, som tillhöra ständigt utskotts behandling, så ock att, därest utskott anmäler behof af förstärkning i ledamöternas antal, sådant bevilja.

2. Hvardera kammaren äger ock inom sig utse suppleanter, att, vid inträffadt förfall för utskottsledamöter, i deras ställe inträda.

3. Därest i någondera kammaren fråga väckes, som icke tillhör förenämnda utskotts behandling, men är af beskaffenhet att utskotts yttrande däröfver erfordras, skall för afgifvande af utlåtande och förslag i frågan ett tillfälligt utskott, bestående af så många ledamöter, som kammaren nödigt aktar, inom kammaren tillsättas.

4. Å urtima riksdag skola ej flera utskott tillsättas, än som erfordras för beredning af de därvid, enligt § 2, förekommande ärenden.

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet tillkommer att granska rikets grundlagar samt att hos Riksdagen föreslå de ändringar däruti, dem utskottet anser högst nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa, så ock att meddela utlåtande öfver de från kamrarna till utskottet hänvisade grundlagsfrågor.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och afgifva förslag i anledning af dit hänvisade frågor angående stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af lagar och författningar rörande statsrådets ansvarighet, om förvärfvande och förlust af medborgarrätt, om rikets vapen och flagga och om allmänt kyrkomöte så ock af kommunallagarna.

3. Utskottet åligger ock att äska de i statsrådet förda protokoll, med undantag af dem, som angå ministeriella ärenden och kommandomål, hvilka endast i hvad som rörer kända och af utskottet uppgifna händelser kunna fordras. Om utskottets rätt och plikt att, efter granskning af dessa protokoll, hos Riksdagen anmäla de anmärkningar, hvartill denna granskning funnits föranleda, eller eljest vidtaga den med anledning af gjord anmärkning erforderliga åtgärd, så ock att, när af riksdagsman eller af annat utskott än konstitutionsutskottet fråga blifvit väckt, att statsrådet eller någon dess ledamot eller föredragande sitt ämbete på obehörigt sätt utöfvat, däröfver, före frågans afgörande af Riksdagen, afgifva yttrande, därom är i regeringsformen stadgad.

4. Utskottet tillkommer jämväl att, då olika meningar mellan kamrarna uppstå, till hvilket utskott uppkomna frågor och ämnen böra hänvisas, därom besluta, så ock att skilja mellan kammare och dess talman, då den senare vägrar proposition.

§ 39.

1. Statsutskottet, som skall undfå del af Konungens angående statsverkets tillstånd och behof till Riksdagen aflåtna proposition och äga tillgång till alla statsverkets räkenskaper och handlingar, åligger att, i den mån det icke gäller jordbruksärenden eller pensions- och indragningsstaterna, granska, utreda och uppgifva statsverkets tillstånd och förvaltning samt föreslå hvad till fyllandet af dess behof erfordras, hvarvid nödiga indragningar och besparingar böra iakttagas, så ock att föreslå beloppet af de summor, hvilka, jämlikt 63 § regeringsformen, skola för särskilda händelser afsättas, och att uppgifva, huru mycket bör genom beivringar utgöras, äfvensom att uppgöra förslag till riksstat.

2. Utskottet tillkommer ock att efterse och granska, huruvida gjorda eller förordnade utbetalningar af statsmedlen icke öfverstigit beloppet af de hufvudtitlar, hvilka af Riksdag uti uppgjord statsreglering blifvit fastställda, och huruvida utbetalningarna äro grundade på behörigen upprättade stater, eller Konungens med vederbörlig kontrasignation utfärdade anordningar, samt styrka med behöriga kvitenser af dem, som medlen emottagit. Skulle mot Riksdagens beslut, de till någon hufvudtitel anslagna summor befinnas dragna till andra ändamål än dem, som under samma hufvudtitel höra, eller något af Riksdagen fastställt anslag befinnas öfverskridet, skall utskottet hos kamrarna göra anmälan emot den ämbetsman, som en sådan anordning kontrasignerat, hvarefter förfares enligt 106 och 107 §§ i regeringsformen. Ej må dock, emot föreskriften i 90 § regeringsformen, utskottet i något klander af Konungens gjorda anordningar ingå; ej heller de för statsutgifterna redovisande tjänstemän personligen för utskottet eller Riksdagen till ansvar ställas, utan må, där så nödigt finnes, hos Konungen af Riksdagen anmälas de anledningar, som förekommit att emot någon sådan tjänsteman i laglig ordning ansvar yrka.

§ 41.

1. Bankoutskottet tillhör att undersöka och utreda riksbankens och riksgäldskontorets styrelse och tillstånd samt att föreslå och i mål, för hvilka utskottet fått sig sådan makt af Riksdagen uppdragen, gifva föreskrifter om bankens och riksgäldskontorets förvaltning äfvensom att föreslå hvad till fyllandet af riksgäldverkets behof erfordras.

2. Utskottet tillkommer ock att meddela utlåtanden och afgifva förslag i anledning af de från kamrarna hänvisade frågor om stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af lagar och författningar rörande såväl riksbanken som andra bankinrättningar samt om rikets mynt.

3. Utskottet skall jämväl undfå del af Konungens angående statsverkets tillstånd och behof aflåtna proposition hvad angår pensions- och indragningsstaterna och med anledning däraf liksom ock med afseende å de från kamrarna dit hänvisade frågor rörande pensionsväsendet afgifva utlåtanden och förslag.

§ 42.

1. Lagutskottet skall meddela utlåtanden och afgifva förslag i anledning af de, såsom icke tillhörande annat utskotts behandling, från kamrarna dit hänvisade frågor om stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af civil-, kriminal- och kyrkolag, likasom ock af andra lagar och författningar, som stiftas af Konung och Riksdag samfällt.

2. Utskottet skall ock granska justitieombudsmannens afgifna redogörelse, äfvensom hans ämbetsdiarier och registratur, samt med utlåtande däröfver till Riksdagen inkomma.

§ 43.

1. Jordbruksutskottet, som skall erhålla del af Konungens angående statsverkets tillstånd och behof till Riksdagen afgifna proposition i hvad den angår de under jordbruksdepartementet lydande ärenden, åligger att granska samt, med iakttagande af nödiga indragningar och besparingar, utreda och uppgifva statsverkets behof med hänsyn till denna styrelsens gren äfvensom att för öfrigt afgifva betänkanden och förslag i anledning af de från kamrarna till utskottet hänvisade jordbruksärenden.

2. Utskottet åligger jämväl att meddela utlåtanden och afgifva förslag i anledning af alla från kamrarna dit hänvisade frågor, som angå stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af lagar och författningar rörande hushållningen med allmänna och enskilda skogar, om jakt och fiske, om vattenrättsförhållanden, om skatteköp, afvittringar, skiften och jordstyckningar samt därmed sammanhängande ämnen, så ock angående vägar och skjutsväsende.

§ 44.

Ej må statsrådsledamot eller justitieråd i utskott eller val till utskott deltaga; ej heller någon, af hvilken Riksdagen kan fordra redo och ansvar, inväljas i utskott, där redovisning för hans egna ämbetsåtgärder kan förekomma.

§ 45.

1. Alla utskott skola inom två dagar från den, då de blifvit utsedda, sammanträda.

2. Utskotten välja, hvart inom sig, ordförande och vice ordförande. Intill dess sådant val försiggått, föres ordet af den ledamot, som de flesta riksdagar bevisat, och, där två eller flere i lika många riksdagar deltagit, den af dem som är till lefnadsåren äldst. De ständiga utskotten utse, hvart för sig, sekreterare och, efter samråd med honom, den öfriga betjäning, som nödig finnes. I tillfälligt utskott välja ledamöterna, inom sig, för hvarje särskildt mål en föredragande, hvilken det därjämte åligger att uppsätta utskottets yttrande i ämnet.

3. Har ledamot af utskott tre gånger å rad, utan laga förfall, från utskottets sammanträden sig afhållit, bör ordföranden hos vederbörande kammare sådant anmäla, på det annan ledamot i utskottet må, i föreskrifven ordning, inväljas.

4. Utskotten böra, så fort sig göra låter, afgifva de yttranden, som på dem ankomma.

§ 55.

Motion i ämne, som tillhör ständigt utskotts behandling, må af riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom tio dagar från riksdags öppnande eller, om motionen föranledes af kungl. proposition, som efter öppnandet till Riksdagen aflåtits, inom femton dagar från propositionens aflämnande i kammare. Motion i ämne, som tillhör tillfälligt utskotts behandling, må väckas inom tjugu dagar efter riksdags öppnande, kammare obetaget att för särskildt fall medgifva, att sådan motion äfven senare må väckas.

I grundlagsfrågor samt i frågor, som röra någondera kammaren enskildt, så ock i frågor, som af redan inom någondera kammaren fattadt beslut eller annan under riksdagen inträffad händelse omedelbarligen föranledas, må motion framställas, så länge Riksdagen är samlad.

Motion bör alltid skriftligen till protokollet aflämnas. Ej må i en skrift flera mål af olika beskaffenhet sammanföras.

§ 5.

Med bifall till en af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition hafve vi såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antagit följande

Förslag

till

ändrad lydelse af § 30 regeringsformen.

Om tillsättning af prästerliga tjänster i församlingarna och den rätt, som därvid tillkommer Konungen och församlingarna, stadgas i särskild lag. stiftad i den ordning 87 § 2 mom. föreskrifver.

§ 6.

Med anledning af särskilda inom Riksdagen väckta motioner hafve vi i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 22 maj anhållit, att Kungl. Maj:t ville vid behandlingen af frågan om omreglering af statsrådet och inrättande af nya statsdepartement, särskildt taga i öfvervägande, hvilka åtgärder kunna anses lämpliga för tillgodoseendet af krafvet på en mera enhetlig och sakkunnig behandling af de ärenden som angå kommunikationer och allmänna arbeten.

§ 7.

Vi hafve med anledning af en inom Riksdagen gjord framställning antagit såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling följande förslag till öfvergångsstadgande i riksdagsordningen:

4. Om riksdagsmans rätt till resekostnadsersättning samt arfvode eller dagtraktamente skola de före år 1909 gällande stadganden tillämpas i afseende å Riksdag, som sammanträder före den 1 januari 1910.

§ 8.

Enligt hvad vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 22 maj utvisar, hafve vi med anledning af framställning af enskild motionär anhållit, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida och under hvilka villkor undantag må kunna göras från den i 24 § riksdagsordningen gifna bestämmelsen, att rösträtt ej må utöfvas af annan valberättigad än den, som vid valtillfälle personligen inställer sig, samt för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill denna utredning kan gifva anledning.

§ 9.

Vi hafve med bifall till en af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition antagit att hvila till vidare grundlagsenlig behandling följande

Förslag

till

ändrad lydelse af § 4 mom. 9 och § 5 mom. 10 tryckfrihetsförordningen
äfvensom till införande i förstnämnda § af tillagda mom. 13 och 14.

§ 4.

9:o. Den som, medan förordnande om kvarstad å tryckt skrift är gällande, med vetskap om förordnandet utsprider eller låter utsprida skriften, straffes med böter från och med trettiotre riksdaler sexton skillingar till och med trehundra-trettiotre riksdaler sexton skillingar eller med fängelse från och med en månad till och med ett år. Samma lag vare, där någon med vetskap om att tryckt skrift förklarats konfiskerad utsprider eller låter utsprida skriften.

Hvad nu är stadgadt äge ej tillämpning i det fall, att ansvar äger rum enligt 14 mom. denna §.

Rubbning af kvarstad, som ej innefattar straffbart utspridande, umgälles enligt allmän lag.

13:o. Vid sådan afdelning af krigsmakten, som ställes eller är ställd på krigsfot, äge jämväl högste befälhafvaren den rätt att förordna om indragning, hvarom

i 12 mom. sägs; och förhålles med pröfning, huruvida förordnandet skall äga be-
stånd, på sätt där är stadgadt.

14:o. Den som, medan sådant förordnande om indragning af skrift, hvarom nu
sagts, är gällande, med vetskap om förordnandet utsprider eller låter utsprida
skriften vid trupp eller å flottans fartyg, straffes, där han lyder under strafflagen
för krigsmakten, efter nämnda lag, men eljest med böter från och med trettiotre
riksdaler sexton skillingar till och med trehunderttrettio tre riksdaler sexton skil-
lingar eller fängelse från och med en månad till och med ett år.

§ 5.

10:o. Om laga domstol för åtal å förbrytelse, som omförmäles i 4 § 9 mom.,
så ock för åtal jämlikt 4 § 14 mom. mot någon, som ej lyder under strafflagen för
krigsmakten, gälle hvad i allmän lag sägs.

Åtal jämlikt 4 § 14 mom. mot någon, som lyder under strafflagen för krigs-
makten, skall tillhöra krigsdomstols upptagande; och tillämpas i ty fall hvad om
rättegången vid sådan domstol är eller varder stadgadt, dock att underställning
alltid skall äga rum på sätt förut är sagdt.

§ 10.

Med anledning af en af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition hafve
vi antagit att hvila till vidare grundlagsenlig behandling följande

Förslag

om

tillägg till 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen

att däri införas näst efter stadgandena om själfdeklarationer:

§ 2.

4:o

Att för officiell statistik lämnade uppgifter, som afse namngifna enskilda per-
soner, bolag eller andra enskilda samfälligheter, ej må utlämnas, förrän fem år från
uppgiftens datum förflutit; dock att, såvida med hänsyn till uppgiftens natur eller
det ändamål, för hvilket den åstundas, och omständigheterna i öfrigt trygghet kan
antagas vara för handen, att ett tidigare utlämnande icke kommer att missbrukas
till skada för den, som afgifvit uppgiften eller eljes däri afses, utlämnande äfven
före sagda tidpunkt må äga rum; ägande vederbörande myndighet att därvid göra
de förbehåll, som kunna pröfvas erforderliga. Den, som obehörigen utlämnar upp-
gift eller i tryck offentliggör uppgift, som han vet vara obehörigen utlämnad, så
ock den, som bryter emot förbehåll, hvarunder utlämnande skett, böte från och
med femtio till och med trehundra riksdaler.

§ 11.

Vi hafve på grund af en inom Riksdagen gjord framställning i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 22 maj anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och i hvilken mån justitieministern bör befrias från den honom för närvarande åliggande skyldighet att öfvervaka skrifers allmängörande, samt för Riksdagen framlägga de förslag till ändringar i tryckfrihetsförordningen, hvartill denna utredning kan gifva anledning.

§ 12.

Vi hafve på grund af en inom Riksdagen gjord framställning i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 22 maj anhållit, det Kungl. Maj:t täcktes verkställa utredning, huru bristerna i nu gällande bestämmelser rörande tryckfrihetsjuryns organiserande skola kunna afhjälpas, samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag till ändringar och tillägg i tryckfrihetsförordningen, hvartill nämnda utredning kan gifva anledning.

§ 13.

På grund af §§ 62 och 64 i regeringsformen hafve vi pröfvat statsverkets behof och därvid för nästkommande år, och intill dess ny statsreglering vidtager, bestämt hufvudtitlarnas ordinarie anslagsbehof sålunda:

Första hufvudtiteln

(Kungl. hof- och slottsstaterna) . . . . . 1,493,000: —

Andra hufvudtiteln

(Justitiedepartementet) . . . . . 4,636,617: —

Tredje hufvudtiteln

(Utrikesdepartementet) . . . . . 1,377,107: —

Fjärde hufvudtiteln

(Landtförsvarsdepartementet) . . . . . 48,606,041: —

Femte hufvudtiteln

(Sjöförsvarsdepartementet) . . . . . 18,907,010: —

Sjätte hufvudtiteln

(Civildepartementet) . . . . . 39,042,832: —

Sjunde hufvudtiteln

(Finansdepartementet) . . . . . 10,682,143: —

Åttonde hufvudtiteln

(Ecklesiastikdepartementet) . . . . . 22,428,953: —

Nionde hufvudtiteln

(Jordbruksdepartementet) . . . . . 7,566,403: —

Tionde hufvudtiteln

(Pensions- och allmänna indragningsstaterna) . . . . . 4,727,360: — 159,467,466: —

Och hafve vi därjämte för tillfälliga behof anvisat extra ordinarie anslag till nedannämnda belopp att för år 1909 utgå från statskontoret, nämligen:

under första hufvudtiteln	180,000: —	
» andra hufvudtiteln	721,483: —	
» tredje hufvudtiteln	175,393: —	
» fjärde hufvudtiteln	9,719,459: —	
» femte hufvudtiteln	7,057,890: —	
» sjätte hufvudtiteln	9,514,168: —	
» sjunde hufvudtiteln	1,652,457: —	
» åttonde hufvudtiteln	2,293,147: —	
» nionde hufvudtiteln	3,007,097: —	
» tionde hufvudtiteln	2,445,040: —	36,766,134: —
hvarförutom komma att utgå:		
dels afsättning till arbetarförsäkringsfonden	1,400,000: —	
dels afsättning till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande	500,000: —	
dels ock anslag till riksgäldskontoret:		
riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m., förslagsvis	1,188,000: —	
räntor o. afbetalningar å statsskulden 23,096,702: 87		
efter afdrag af till riksgäldskontoret		
ingående ränte- och kapitalbetalningar 5,486,302: 87		
förslagsvis	17,610,400: —	18,798,400: —
	<u>Summa kronor</u>	<u>216,932,000: —</u>

Till bestridande af nämnda utgiftssumma hafve vi beräknat följande tillgångar och inkomster:

Af öfverskott å 1906 års statsreglering	10,712,000: —
Statsverkets <i>ordinarie</i> inkomster	35,095,000: —

Statsverkets *extra ordinarie* inkomster eller bevillningar:

Tullmedel	58,000,000: —	
Postmedel	21,000,000: —	
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	250,000: —	
Stämpelmedel	11,300,000: —	
Brännvinstillverkningsskatt	24,000,000: —	
Sockerskatt	16,400,000: —	
Inkomstskatt	15,000,000: —	
Punschskatt	1,500,000: —	
Maltskatt	3,000,000: —	
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	11,000,000: —	161,450,000: —
Utdelning å statens aktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag		1,000,000: —
Af riksbankens vinst för år 1907		8,675,000: —
	<u>Summa kronor</u>	<u>216,932,000: —</u>

I händelse under löpande året skulle visa sig, att statskontorets inkomster äro otillräckliga för bestridande af dess utgifter, komma de för sådant fall meddelade föreskrifter att fortfarande lända till efter rättelse.

§ 14.

Vi hafve beslutit, att vid statsregleringen för nästkommande år de i Rikets Ständers skrifvelse den 12 maj 1841 angifna grunder i afseende å dispositionen af besparingar å hufvudtitlarna fortfarande skola blifva gällande, dock att behållningar, som å anslag till nyinrättade tjänstebefattningar uppstå, innan dessa första gången tillsättas, skola till ett följande års statsreglering reserveras.

§ 15.

Riksgäldskontorets utgifter hafve vi beräknat komma att utgöra:
 för tiden från och med den 21 innevarande maj till detta års slut kr. 61,662,933: 12
 samt under år 1909 . . . . . » 58,035,218: 31
Summa kronor 119,698,151: 43.

Riksgäldskontorets inkomster åter hafva upptagits till:
 under år 1908, nu befintlig behållning inberäknad . . . . . kr. 87,776,489: 70
 och under år 1909 . . . . . » 58,576,851: 64
Summa kronor 146,353,341: 34.

Inkomsterna och tillgångarna, den nu befintliga behållningen inberäknad, öfverstiga således utgifterna med 26,655,189 kronor 91 öre, utgörande riksgäldskontorets beräknade behållning vid 1909 års slut.

§ 16.

Vi hafve bemyndigat riksgäldskontoret att tillhandahålla telegrafstyrelsen för fortsatt utveckling af statens telefonväsende ett lånebelopp för år 1908 af 5,000,000 kronor, att utgå enligt de bestämmelser, som angifvas i det för riksgäldskontoret utfärdade nya reglemente.

§ 17.

Vi hafve bemyndigat riksgäldskontoret att i enlighet med de bestämmelser, som innehållas i det för riksgäldskontoret utfärdade nya reglemente, tillhandahålla telegrafstyrelsen för uppförande af stationsbyggnader för telegrafverkets behof i Stockholm och i Göteborg ett lånebelopp af 1,280,000 kronor.

§ 18.

Vi hafve medgifvit, att till odlingslånefonden må under hvart af åren 1909—1913 ej mindre ingå de till statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån, än äfven af riksgäldskontoret, i mån af behof och uppå rekvisition af Kungl. Maj:t, öfverlämnas medel till så stort belopp, som jämte de till fonden ingående annuiteter kan erfordras till fyllande af högst en million kronor årligen, äfvensom beslutat, att riksgäldskontoret skall af fonden erhålla godtgörelse för den ränteutgift, som genom berörda medels öfverlämnande till fonden för riksgäldskontoret förorsakas.

§ 19.

Vi hafve bemyndigat riksgäldskontoret att, i mån af behof, tillhandahålla statskontoret under år 1908 ett belopp af högst 100,000 kronor, utöfver redan förut bestämda högst 100,000 kronor, samt under år 1909 ett belopp af högst 300,000 kronor, att tillföras den under benämning norrländska nyodlingsfonden inrättade fond för befrämjande af uppodling af jord i Dalarne och Norrland.

§ 20.

I anledning af Kungl. Maj:ts till Riksdagen aflättna proposition hafve vi *dels* medgifvit, att till egnahemslånefonden må under hvart och ett af åren 1910—1913 ingå de till statskontoret inflytande ränte- och kapitalinbetalningar å från fonden utlämnade lån;

dels bemyndigat riksgäldskontoret att, på rekvisition i mån af behof, till egnahemslånefonden öfverlämna ej mindre för år 1908, utöfver hvad Riksdagens år 1904 fattade beslut angående egnahemslånefonden föranleder, ett belopp af högst 800,000 kronor, än äfven för hvart och ett af åren 1909—1913 medel till så stort belopp, som finnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande ränte- och kapitalinbetalningar å utlämnade lån samt andra fonden tillhöriga medel såväl bestrida den härnedan omförmälda ränteutgift och, under år 1909, visst närmare angifvet förvaltningsbidrag, som ock tillgodose ett årligt lånebehof af 5 millioner kronor;

dels ock beslutat, att riksgäldskontoret skall af fonden erhålla godtgörelse för den ränteutgift, som genom medels öfverlämnande till fonden för riksgäldskontoret förorsakas.

§ 21.

Vi hafve *dels* bemyndigat riksgäldskontoret att på rekvisition tillhandahålla styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk ett lånebelopp af intill 400,000 kronor för att enligt de närmare bestämmelser, som Kungl. Maj:t utfärdar, användas för utlämnande af byggnadslån åt personer, till hvilka med äganderätt eller tomträtt upplåtas tomter inom det af styrelsen i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 12 april 1906 föreslagna egnahemsområde vid Trollhättan, *dels ock* beslutat, att hvad sålunda af styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk upplånats skall jämte ränta, motsvarande den ränteutgift, som genom ifrågavarande lån förorsakas riksgäldskontoret, inom tjugufem år från första lyftningsdagen återgäldas medelst afbetalningar i den mån sådant finnes lämpligt, dock att dylika afbetalningar skola minst en månad förut hos riksgäldskontoret tillkännagifvas.

§ 22.

Till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar hafve vi för år 1909 beviljat och till utgående från riksgäldskontoret anvisat ett anslag af 6,650,000 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts disposition utbetalas.

§ 23.

Till fortsättande af erforderliga kompletteringsarbeten å järnvägen Gellivare—Riksgränsen hafve vi för år 1909 beviljat och till utgående från riksgäldskontoret anvisat ett anslag af 1,200,000 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts disposition utbetalas.

§ 24.

Till afslutande af arbetet med utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala järnvägsstationer, hafve vi för år 1909 beviljat och till utgående från riksgäldskontoret anvisat ett belopp af 420,000 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts disposition utbetalas.

§ 25.

Till fortsättning af statsbanan från Morjärv öfver Storträsk till Lappträsk samt fullbordande af landsvägen mellan Morjärv och Lappträsk hafve vi för år 1909 beviljat och till utgående från riksgäldskontoret anvisat ett belopp af 1,500,000 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts disposition utbetalas.

§ 26.

Till fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden hafve vi för år 1909 beviljat och till utgående från riksgälds-

kontoret anvisat ett belopp af 1,500,000 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts disposition utbetalas.

§ 27.

Till fortsättning af statsbanan från Östersund till Ströms vattudal (Ulriksfors) jämte bispår från Ulriksfors till Strömsund hafve vi för år 1909 beviljat och till utgående från riksgäldskontoret anvisat ett belopp af 3,000,000 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts disposition utbetalas.

§ 28.

Till fortsättning af statsbanan från Järna öfver Vagnhärad och Nyköping förbi Lunda till Norrköping hafve vi för år 1909 beviljat och till utgående från riksgäldskontoret anvisat ett belopp af 1,300,000 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts disposition utbetalas.

§ 29.

I anledning af en till Riksdagen aflåten proposition hafve vi *dels* till anskaffande af två ångfärjor, att insättas i trafik mellan Sverige och Tyskland, beviljat ett belopp af 4,500,000 kronor, äfvensom bemyndigat riksgäldskontoret att i mån af behof och, efter Kungl. Maj:ts beslut i hvarje särskildt fall, jämväl under år 1908 tillhandahålla järnvägsstyrelsen nämnda belopp;

dels till anläggande af ångfärjelägen i Trelleborgs hamn med tillhörande broklaffar och spårförbindelser, rangerings- och uppställningsbangård samt stationspaviljong beviljat ett belopp af 900,000 kronor, äfvensom bemyndigat riksgäldskontoret att i mån af behof och, efter Kungl. Maj:ts beslut i hvarje särskildt fall, jämväl under år 1908 tillhandahålla järnvägsstyrelsen nämnda belopp;

dels ock bemyndigat riksgäldskontoret att efter ingången af år 1909 på rekvisition tillhandahålla Kungl. Maj:t 850,504 kronor 5 öre att användas till godtgörelse åt rederiaktiebolaget Sverige—Tyskland för upphäfvande af det mellan generalpoststyrelsen och nämnda bolag i oktober 1905 afslutade kontraktet angående uppehållande af sjöpostförbindelse mellan Trelleborg och Sassnitz.

Med bifall till en af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition hafve vi under förutsättning att vederbörliga beslut under samma år fattas om anordnande af en ångfärjeförbindelse mellan Trelleborg och Sassnitz, beslutat att, med godkännande till hufvudsakliga delar af ett propositionen bifogadt förslagskontrakt angående förvärfvande för svenska statens räkning af den järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinenten tillhöriga järnvägen mellan Malmö och Trelleborg, ej mindre bemyndiga riksgäldskontoret att på rekvisition af järnvägsstyrelsen utanordna de medel, som erfordras för gäldande af hvad för järnvägen skall kontant till dess ägare utbetalas samt för fullgörande af räntelikvider och kapitalafbetalningar å de i järnvägen intecknade obligationslån, än äfven för år 1909 anvisa till kompletteringsarbeten å järnvägen 84,000 kronor att utgå af riksgäldskontoret.

§ 30.

Vi hafve *dels* af det utaf 1907 års Riksdag för anläggande af en kraftstation för tillgodogörande af den staten tillhöriga vattenkraften i Trollhätte strömmar med mera samt fortsättande och fullbordande af den för kraftstationen erforderliga kraftkanalen beviljade anslaget å 7,750,000 kronor till utgående från riksgäldskontoret under år 1909 anvisat återstående beloppet 2,750,000 kronor,

dels ock för år 1909 beviljat och till utgående från riksgäldskontoret anvisat ytterligare ett belopp af 2,800,000 kronor att, i den mån Kungl. Maj:t pröfvar erforderligt, användas för att i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk framlagdt förslag utbygga berörda kraftstation för en leveransförmåga af 76,000 elektriska hästkrafter.

§ 31.

Vi hafve för år 1909 beviljat och till utgående från riksgäldskontoret anvisat ett belopp af 1,000,000 kronor att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t meddelar, användas för anläggning af ledningar, afsedda att distribuera elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan, samt därmed sammanhängande arbeten.

§ 32.

För uppförande å det till tomt för naturhistoriska riksmuseet inköpta området vid Djurgårds-Frescati af nya byggnader för museet hafve vi beslutat, bland annat, att ett belopp intill 990,000 kronor skall af riksgäldskontoret förskottsvis utbetalas, på sätt Kungl. Maj:t bestämmer, för att återgäldas i den mån ännu osålde, staten tillhöriga andelar af kvarteren Grönlandet södra och Grönlandet norra i Stockholm äfvensom statens byggnader i samma kvarter varda försålde och köpeskillingar därför inflyta.

§ 33.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i aflåten proposition gjorda framställning hafve vi beslutit, bland annat,

att godkänna och antaga tre särskilda vid propositionen fogade köpeaftal, undertecknade ett af Vargöns aktiebolag den 8 januari, ett af Inlands pappfabriksaktiebolag den 24 februari och ett af Lilla Edets pappersbruksaktiebolag den 29 februari 1908, angående försäljning till Kungl. Maj:t och kronan af viss nämnda bolag tillhörig egendom, jämte det propositionen jämväl bilagda tillägg till de af Inlands pappfabriksaktiebolag och Lilla Edets pappersbruksaktiebolag undertecknade köpeaftalen;

att medgifva, att Kungl. Maj:t må i aftalen vidtaga de formella ändringar, som kunna finnas påkallade;

samt att bemyndiga riksgäldskontoret att, på rekvisition, i mån af behof tillhandahålla Kungl. Maj:t de medel, som erfordras för fullgörande af likviderna enligt oförmälda köpeaftal.

§ 34.

I anledning af Kungl. Maj:ts till Riksdagen aflåtna proposition hafve vi

a) bemyndigat Kungl. Maj:t att angående de fastigheter samt grufvor, grufveandelar m. m., som omhandlas i det propositionen bifogade förslaget till aftal mellan svenska staten, å ena, samt aktiebolaget Svappavaara malmfält, å andra sidan, med nämnda bolag för statens räkning afsluta köp på de i berörda förslag till aftal innefattade villkor, dock med de ändringar, som angifvas i det för riksgäldskotoret utfärdade reglemente;

b) för nämnda ändamål beviljat ett anslag af fem millioner kronor samt bemyndigat Riksgäldskotoret att, i mån af behof och efter Kungl. Maj:ts beslut, från och med den 1 juli 1908 tillhandahålla Kungl. Maj:t nämnda belopp; och

c) under förutsättning, att det i mom. a) omförmälda köpet blifver afslutadt, bemyndigat Kungl. Maj:t att å statens vägnar med Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag och trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund träffa öfverenskommelse angående ökad brytning och utfraktning af malm m. m. i enlighet med propositionen bifogadt statsrådsprotokollet bilagdt förslag till sådan öfverenskommelse.

§ 35.

Från statskontoret äger riksgäldskotoret att, i mån af behof, under åren 1908 och 1909 utbekomma de i hvarterdera årets riksstat till utgående från riksgäldskotoret förslagsvis uppförda anslag till riksdags-, kyrkomötes- och revisionskostnader samt aflöningar, äfvensom till räntor och afbetalningar å statskulden efter afdrag af till riksgäldskotoret ingående ränte- och kapitalbetalningar; börande i den likvid, som skall för det sistförflutna året i riksgäldskotoret med statsverket upprättas, statskontoret påföras eller godtgöras det belopp, hvarmed de till riksgäldskotoret inbetalda förenämnda anslag må hafva understigit eller öfverskjutit den summa, hvarmed berörda utgifter, efter frånräknande af omförmälda afdrag, i verkligheten från riksgäldskotoret utgått.

§ 36.

Med anledning af stadgandet i 63 § regeringsformen hafve vi för oförutsedda händelser anslagit och till utbetalning å riksgäldskotoret anvisat tvenne särskilda summor, den ena att vara tillgänglig, då Konungen till rikets försvar eller andra högst viktiga och angelägna ändamål, sedan hela statsrådets tankar däröfver blifvit inhämtade, finner den vara oundgängligen nödig, den andra att vid infallande krig af Konungen lyftas, sedan han statsrådet in pleno hört och Riksdagen sammankallat och bestämt den förra af dessa summor till sju millioner fem hundra tusen kronor, samt den senare, eller det så kallade stora kreditivet, likaledes till sju millioner fem hundra tusen kronor.

§ 37.

Enligt hvad inhämtas af vår skrifvelse den 7 april till fullmäktige i riksgäldskontoret hafve vi, med bifall till därom af Riksdagens statsutskott gjord hemställan, medgifvit, att preskriptionstiden för obligationerna af de nu utelöpande svenska statslånen bestämmes till trettio år, räknadt från obligationens förfallodag.

§ 38.

I afseende å statsregleringen och rörande de med statsverket gemenskap ägande ämnen åberopa vi för öfrigt våra därom under Riksdagens lopp till Kungl. Maj:t aflåtna skrivelser, såsom vore de i detta riksdagsbeslut intagna, nämligen:

1:o) af den 28 februari i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel för år 1908 för fortsatt utveckling af statens telefonväsende;

2:o) af den 10 mars i anledning af framställda förslag om anordnande af ångfärjeförbindelse mellan Sverige och Tyskland samt om förvärfvande för svenska statens räkning af den järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinenten tillhöriga järnvägen mellan Malmö och Trelleborg;

3:o) af den 17 mars i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om utbyggande af den elektriska kraftstationen vid Trollhättan samt om ledningar för distribuering af elektrisk energi från nämnda station;

4:o) af samma dag angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hof- och slottsstaterna;

5:o) af samma dag i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag dels för iståndsättande och ombyggnad af Skånörs hamn, dels ock för upprensning af det s. k. Väckholmssundet;

6:o) af samma dag i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för statens järnvägar;

7:o) af samma dag i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anstånd för Vadstena och S:t Pers församlingar med återbetalning af ett räntefritt lån från riksgäldskontoret för restaurering af Vadstena klosterkyrka;

8:o) af den 7 april i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående afstående eller upplåtelse i vissa fall af mark från kronoegendomar;

9:o) af samma dag i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till fortsättning af statsbanorna Morjärv—Lappträsk, Bastuträsk—Skellefteå—Kallholmsfjärden, Östersund—Ströms vattudal (Ulriksfors) samt Järna—Norrköping m. m.;

10:o) af den 25 april i anledning af Kungl. Maj:s proposition angående uppförande af byggnader för telegrafverkets behof i Stockholm och i Göteborg;

11:o) af den 1 maj i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde hufvudtiteln gjorda framställning i fråga om ändring i staten för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp;

12:o) *af den 5 maj* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af tre lägenheter från förra ryttmästarebostället Valåkra n:ris 4 och 5 i Högby socken af Kalmar län;

13:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa områden från förra militiebostället 1 mantal Gustad n:o 5 Norrgård i Vikingstads socken af Östergötlands län;

14:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af förra militiebostället Norr Fensta n:ris 1 och 2 om 2 mantal i Västmanlands län;

15:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett område från förra regementsskrifvarbostället Ekeby n:o 1 i Västmanlands län;

16:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af två lägenheter från förra hospitalshemmanet $\frac{3}{4}$ mantal Hunnerstorp n:o 1 i Hofs socken af Östergötlands län;

17:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af en till förra ryttmästarbostället Lyftinge n:ris 2 och 3 med underlydande i Västmanlands län hörande lägenhet Raknön n:o 1, en äng;

18:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till Jönköpings stad af den till förra landshöfdingbostället 3 mantal Rydhof n:o 1 i Jönköpings län hörande vattenrätt i Munksjön;

19:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af ett område från Uppsala slottsjord till Uppsala universitet för utvidgning af akademiska sjukhusets i Uppsala tomt;

20:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ägobyte mellan kronan och Stockholms stad;

21:o) *af den 8 maj* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till landtförsvaret af indragna hospitalshemmanen Rönninge n:ris 1 och 2 i Långbro secken och Örebro län;

22:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett till förra sergeantsbostället Klagstorp n:ris 19 och 25 i Malmöhus län hörande ägoskifte;

23:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af två lägenheter från hemmanet Bosebo n:o 3 i Kalmar län;

24:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa områden från förra förarbostället Lind n:o 3 Norrgård i Östergötlands län;

25:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af en torplägenhet från indragna militiebostället 1 mantal Tibble n:o 4 i Västmanlands län;

26:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af tolf lägenheter från förra fanjunkarbostället Ängalag n:ris 2 och 3 med Kärragården n:o 3 i Kristianstads län;

27:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter garfvaren Anders Lindmarks i Umeå hustru Katarina Lindmark, född Wählin;

28:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af jord från komministersbostället $\frac{1}{2}$ mantal Kappelansgården n:o 1 i Kung Karls församling;

29:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående utarrendering af vissa torplägenheter under Kronobergs kungsgård i Kronobergs län;

30:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordägarandel i grufva;

31:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af rätt till bearbetande af marmorfyndigheter å kronojord;

32:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlåtelse till landtförsvaret af en del utaf förra skvadronschefsbostället Mölleröd n:o 1 kungsgård om $2\frac{5}{8}$ mantal i Kristianstads län;

33:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlåtelse till landtförsvaret af tre lägenheter, tillhörande Ulriksdals kungsgård m. m.;

34:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlåtelse till landtförsvaret af förra landshöfdingbostället kungsgården Noret i Kopparbergs län;

35:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett soldattorp under stamhemmanet Vällersten Norregård n:o 5 i Värnamo socken;

36:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af kronans andel i den till roten n:o 4 Plikt af Gottlands andra båtsmanskompani hörande torplägenhet;

37:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af en lägenhet från förra militiebostället Borrstorp n:o 1 i Kristianstads län;

38:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af två till förra militiebostället Rosöga n:ris 1 och 2 i Södermanlands län hörande lägenheter;

39:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af tre ägoskiften och två lägenheter, tillhörande förra militiebostället Våtamåsa n:o 1 i Malmöhus län;

40:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af lägenheter från förra militiebostället Duckarp n:o 1 med tillhörande i Kristianstads län;

41:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af äganderätten till kronan tillhöriga lägenheten Huskvarna Norrgården n:o 2 i Hakarps socken och Jönköpings län;

42:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till Örby och Kinna kommuner af hemmanet 1 mantal Hede n:o 1 i Älfsborgs län;

43:o) *af samma dag* i anledning af Riksdagens år 1907 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1906;

44:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående utbekommande af deposition till säkerhet för fullgörande af stadgade villkor för koncession å järnvägsanläggning från Ystad till Genarp;

45:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående utbekommande af deposition till säkerhet för fullgörande af stadgade villkor för koncession å järnvägsanläggning från Löckeby till Alsterbro;

46:o) *af samma dag* angående ersättning för kostnader för värderingar af vissa ingenjören Ernst Stridsberg samt Trollhätte pappersbruksaktiebolag tillhöriga byggnader och anläggningar m. m.;

47:o) *af den 12 maj* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående ändrings- och nybyggnadsarbeten vid ridskolan å Strömsholm;

48:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående täckande af brist i extraordinarie anslag till uppförande af nya byggnader för armén;

49:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående försäljning af de s. k. Fredrikshofstomterna i Stockholm samt uppförande af bageri och hafremagasin m. fl. byggnader å Karlsborg och i Boden;

50:o) *af den 19 maj* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till en vetenskaplig expedition till Spetsbergen år 1908;

51:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde hufvudtiteln gjorda framställning i fråga om bidrag till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket;

52:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition i fråga om vissa af magnesitaktiebolaget Tarrekaise arrenderade mineralfyndigheter å kronojord i Norrbottens län;

53:o) *af den 23 maj* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af den Alnarps kungsgård underlydande lägenheten Fiskarlyckan;

54:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa områden från kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Kvistofta n:o 5 i Malmöhus län;

55:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af tre lägenheter från förra häradshöfdingbostället Åsum n:ris 3 och 22 i Kristianstads län;

55^{1/2}:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af en till förra länsmansbostället Norrö n:o 1 Östergård i Östergötlands län hörande lägenhet;

56:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa till indragna militiebostället Smältryd med underlydande i Älfsborgs län hörande lägenheter och områden;

57:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af förra fänriksbostället 1 mantal Målhammar n:o 1 i Södermanlands län;

58:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett till förra militiebostället ¹/₂ mantal Torestorp n:o 1 i Jönköpings län hörande jordområde jämte rätt till vatten;

59:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af två torp från förra kronofogdebostället Södra Vee n:o 1 i Värmlands län;

60:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af det förra häradshöfdingbostället Husby n:ris 3 och 4 i Uppsala län tillhörande torpet Falsboda n:o 1;

61:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett till förra hospitalshemmanet Bolsbyn n:ris 1—3 i Uppsala län hörande soldattorp;

62:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af mark från förra militiebostället Viken n:o 2 i Jämtlands län;

63:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående afsättande af medel till pensionering af statens järnvägars personal;

64:o) af *samma dag* angående anvisande af anslag till en biologisk undersökning af sjön Tåkern;

65:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:s proposition angående försäljning af vissa delar af förra militiebostället Stora Görslöf n:ris 12 och 13 med underlydande i Malmöhus län;

66:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa till förra mönsterskrifvarbostället Glabo n:o 1 med Lilla Saltvik n:ris 3 och 5 i Kalmar län hörande områden;

67:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af tre till kungsladugården Skälby i Kalmar län hörande områden;

68:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af en till förra militiebostället Sjögården n:o 1 jämte Sjögården n:o 2 i Älfsborgs län hörande lägenhet;

69:o) af *samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af åtta lägenheter från förra skyadronschefsostället Sallerup n:ris 1, 6 och 7 i Malmöhus län;

70:o) af *den 26 maj* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande af medel till odlingslånefonden;

71:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande af ytterligare medel till norrländska nyodlingsfonden;

72:o) *af den 28 maj* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förvärfvande för Kungl. Maj:ts och kronans räkning af vissa vattenfall i Göta älf m. m.;

73:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inköp af hotell Utsikten vid Trollhättan;

74:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde hufvudtiteln gjorda framställning i fråga om skogsväsendet;

75:o) *af den 30 maj* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af fem lägenheter och ett jordområde tillhörande förra hospitalsegendomen Vistena n:o 10 Norrgården, Vistena n:o 11 Oxelgården och Vistena n:o 12 Östra Mellangården i Östergötlands län;

76:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af fem till förra regementschefsbostället 2 mantal Bråland n:is 1 och 2 norra och södra jämte underlydande lägenheten Kungsmarken i Göteborgs och Bohus län hörande lägenheter;

77:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa lägenheter från förra kronofogdebostället $\frac{7}{16}$ mantal Gladsax n:o 28 i Kristianstads län;

78:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af två till förra kompanichefsbostället $\frac{1}{3}$ mantal Laxmans Åkarp n:o 2 i Malmöhus län hörande lägenheter;

79:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition om ändring i villkoren för ett till restaurering af gråbrödraklostret i Ystad beviljad anslag;

80:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upphörande af vissa från Trollhätte kanal och vattenverk utgående afgifter;

81:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af en till Skellnora kungsgård n:o 1 om $3\frac{3}{8}$ mantal med kronohemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Fantebol n:o 1 i Stockholms län hörande lägenhet;

82:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af lägenheter från förra militiebostället Hjelmshult n:o 1 med Myren samt kronolägenheten Horsahagen n:o 1 i Malmöhus län;

83:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till Lidköpings stad af den kyrkoherden i Lidköpings pastorat på lön anslagna åkerjord;

84:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående statsunderstöd till en ifrågasatt samskola i Eslöv;

85:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till Örebro stad af tomten n:o 18 vid Olaigatan i Örebro;

86:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad ordning för utbetalning af indelningsersättning m. m.;

87:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel till befrämjande af byggnadsverksamheten å statens egnahemsområde vid Trollhättan;

88:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter smeden Sven Nilsson i Ytter Enhörna socken;

89:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter trädgårdsmästaren Per Fredrik Petterssons vid Biby i Gillberga socken hustru Johanna Pettersson, född Gustafsdotter;

90:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlåtelse till fångvården af den under domänstyrelsens förvaltning bibehållna delen af Svartsjö kungsladugård jämte lägenheterna Hästbryggan och Färjestaden i Sånka socken och Stockholms län;

91:o) *af den 31 maj* angående uppförande af ny bostad åt landshöfdingen i Blekinge län;

92:o) *af den 1 juni* angående regleringen af utgifterna under riksstatens *andra* hufvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet;

93:o) *af samma dag* angående regleringen af utgifterna under riksstatens *tredje* hufvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet;

94:o) *af samma dag* angående regleringen af utgifterna under riksstatens *fjärde* hufvudtitel, omfattande anslagen till landtförvarsdepartementet;

95:o) *af samma dag* angående regleringen af utgifterna under riksstatens *femte* hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförvarsdepartementet;

96:o) *af samma dag* angående regleringen af utgifterna under riksstatens *sjunde* hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet;

97:o) *af samma dag* angående regleringen af utgifterna under riksstatens *åttonde* hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet;

98:o) *af samma dag* angående regleringen af utgifterna under riksstatens *nionde* hufvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet;

99:o) *af samma dag* angående regleringen af utgifterna under riksstatens *tionde* hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna;

100:o) *af den 2 juni* angående regleringen af utgifterna under riksstatens *sjätte* hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet;

101:o) *af den 1 juni* i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra, tredje, fjärde, femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarna gjorda framställningar om anslag för beredande af extra lönetillägg för år 1908 åt en del tjänstemän och betjante m. m.;

102:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett staten tillhörigt vattenfall i Lagan vid Laholm m. m.;

103:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af fastigheten nr 7 i kvarteret Näckström i Stockholm;

104:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till landtförsvaret af en del utaf kungsladugården Vall;

105:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde och nionde hufvudtitlarna gjorda framställningar angående uppförande af nya byggnader för naturhistoriska riksmuseet och Sveriges geologiska undersökning;

106:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående användande af besparingar å vissa extra ordinarie anslag till anskaffande af krigsfartygsmateriel;

107:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående användande af allmänna besparingar å riksstatens femte hufvudtitel till ändrings- och reparationsarbeten å sjömättningsfartyget Tärnan m m.;

108:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående gäldandet af tillfälliga kostnader för underlättandet af manskapsrekryteringen vid armén;

109:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för underlättande af manskapsrekryteringen vid flottan och kustartilleriet;

110:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående löne-reglering för flottans pensionskassas tjänstemän och vaktmästare;

111:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående godkännande af en konvention med Norge om hänskjutande till skiljedom af frågan om viss del af sjögränsen mellan Sverige och detta rike;

112:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående användande af viss del af den så kallade Djurgårdsfonden för utförande af byggnads- och reparationsarbeten vid Haga och Ulriksdals slott;

113:o) *af den 30 maj* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner;

114:o) *af den 2 juni* angående beräkningen af statsverkets inkomster;

115:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående aflöningsförhöjning till riksförsäkringsanstaltens tjänstemän och betjante;

116:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förvärfvande för statsverkets räkning af Strömsholms kanal med mera;

117:o) *af samma dag* i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående afskrifvande af byggnadskassornas i Uppsala, Skara och Kalmar stift skulder till riksgäldskontoret med mera;

118:o) *af samma dag* med begäran om utredning angående upprättande af en hypoteksbank för tillgodoseende af fastighetskrediten i städerna;

119:o) *af den 3 juni* med öfverlämnande af ny riksstat;

120:o) *af samma dag* angående upprättadt nytt reglemente för riksgäldskontoret;

121:o) af den 28 maj i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående den af staten utöfvade egnahemslånerörelse;

122:o) af den 2 juni i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande af postverkets utgiftsstaten för år 1909, m. m.;

123:o) af samma dag i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inköp för statens räkning af aktiebolaget Svappavaara malmfält tillhöriga grufvor m. m.;

124:o) af samma dag angående statsregleringen för år 1909 och sättet för anvisande af vissa anslagsbelopp.

§ 39.

I anledning af därom väckt förslag hafve vi, på sätt inhämtas af vår skrifvelse till fullmäktige i riksgäldskontoret den 17 mars, beslutit att för nedläggande af en minneskrans vid Konung Karl X Gustafs sarkofag bevilja i skrifvelsen angifvet belopp att af riksgäldskontoret utbetalas af förslagsanslaget till riksdagskostnader.

§ 40.

I en till Riksdagen aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga det vid propositionen fogade förslag till lag om indragning till statsverket och afskrifning af prästerskapets tionde samt om ersättning därför, till lag om reglering af prästerskapets aflöning, till lag om emeritlöner för präster samt till lag om kyrkofond, dels i propositionen angifna grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastika boställsskogar.

I afseende å denna proposition hafva kamrarna stannat i olika beslut, i följd hvaraf frågan jämlikt 63 § riksdagsordningen för denna riksdag förfallit, hvilket vi i skrifvelse den 1 juni anmält för Kungl. Maj:t.

§ 41.

I en till Riksdagen aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till ecklesiastik boställsordning.

I afseende å denna proposition hafva kamrarna stannat i olika beslut, i följd hvaraf frågan jämlikt 63 § riksdagsordningen för denna riksdag förfallit, hvilket vi i skrifvelse den 1 juni tillkännagifvit för Kungl. Maj:t.

§ 42.

Genom aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att i grunderna för upphörande af den i Göteborgs och Bohuslän utgående landskyld för sin del besluta den ändring, som i propositionen närmare angäfvades.

Enligt hvad vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 30 maj utvisar hafve vi, som icke kunnat antaga ifrågavarande förslag oförändradt, för vår del beslutit viss ändring i det af Kungl. Maj:t framställda förslaget.

§ 43.

I aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för sin del besluta, *dels* att, där landgille till kyrka, prästerskap eller klockare utgår af hemman eller lägenhet i Skåne, Halland eller Blekinge utan att rätten till landgillet uppbärande motsvaras af äganderätt till jord, ägaren eller innehafvaren af den landgillepliktiga fastigheten må friköpa sig från skyldigheten att utgöra detta landgille mot erläggande af ett penningbelopp, som i årlig ränta efter fyra och en half procent afkastar en summa lika med landgillet, *dels ock* att ägare af hemman, hvilket blifvit till skatte löst i enlighet med bestämmelserna i nådiga kungörelsen angående försäljningen till skatte af de s. k. halländska kyrkohemmanen den 11 september 1863, må friköpa sig från skyldigheten att utgöra hemmanet åliggande landgille och »ränta i följd af skatteköp» mot erläggande af ett penningbelopp, som i årlig ränta efter fyra och en half procent lämnar en afkastning lika med summan af berörda afgälder, allt på sätt och under villkor i öfrigt, hvarom i propositionen närmare förmäles.

Mot hvad Kungl. Maj:t föreslagit har Riksdagen icke haft något att erinra utom såvidt angår den räntefot, efter hvilken löseskillingsbeloppet skall beräknas, i det att Riksdagen ansett, att räntefoten, efter hvilken aflösningen må äga rum, skäligen bör bestämmas till fem procent.

Med tillkännagifvande att vi icke kunnat i oförändradt skick antaga de i propositionen innefattade förslagen, hafve vi i skrifvelse den 30 maj för Kungl. Maj:t anmält våra beslut i ämnet.

§ 44.

Kungl. Maj:t har genom aflåten proposition föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagdt förslag till lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående mosaiska trosbekännares skyldigheter och rättigheter här i riket den 30 juni 1838.

I skrifvelse den 30 maj hafve vi anmält till Kungl. Maj:t, att denna proposition blifvit af oss bifallen.

§ 45.

Genom aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagdt förslag till lag angående ändrad lydelse af 13 § i förordningen angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning den 31 oktober 1873.

Denna proposition har blifvit af oss bifallen, hvilket vi i skrifvelse den 30 maj tillkännagifvit för Kungl. Maj:t.

§ 46.

Genom aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen *dels* att antaga förslag till

1:o) lag angående lindring i främmande trosbekännares skattskyldighet till svenska kyrkan samt hennes prästerskap och betjäning;

2:o) lag angående ändrad lydelse af § 35 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862;

3:o) lag angående ändrad lydelse af § 37 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863;

4:o) lag angående ändrad lydelse af § 5 i förordningen angående allmänt ordnande af klockarnes löneinkomster den 2 november 1883; samt

5:o) lag angående sättet för organistlöns utgående;

dels ock att lämna medgifvande därtill att, när inom någon till svenska kyrkan hörande församling medlemmar af sådan i riket befintlig församling af främmande kristna eller mosaiska trosbekännare, hvilken äger rätt till offentlig religionsöfning, böra, i enlighet med hvad därom i den föreslagna lagen angående lindring i främmande trosbekännares skattskyldighet till svenska kyrkan samt hennes prästerskap och betjäning är stadgadt, komma i åtnjutande af lindring vid utgörande af de afgifter till svenska kyrkan samt hennes prästerskap och betjäning, som å dem belöpa för inkomst af kapital eller arbete, och det afgiftsbelopp, från hvilket befrielse sålunda åtnjutes, för året uppgår till sammanlagdt minst femtio kronor, den till svenska kyrkan hörande församlingen må af allmänna medel undfå ersättning med motsvarande belopp.

Denna proposition har blifvit af oss bifallen, hvilket vi i skrifvelse den 30 maj anmält för Kungl. Maj:t.

§ 47.

I aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit:

dels vissa ändringar i nuvarande aflöningsförhållanden för de i § 2 af kungörelsen angående aflöning åt lärare vid folkskolor och småskolor den 1 juni 1900 omnämnda lärare;

dels nya grunder för statsbidrag till lärare, anställda vid småskolor, mindre folkskolor eller vid folkskolor i egenskap af biträdande lärare samt i fråga om aflönandet af vikarie för sådana lärare under tjänstledighet på grund af sjukdom;

dels ock nya grunder i fråga om aflönande af vikarie under tjänstledighet på grund af sjukdom för vissa lärare anställda vid af landsting eller stad, som ej i landsting deltaga, inrättadt småskoleseminarium.

Härjämte har Kungl. Maj:t framställt förslag om förhöjning af de understödsbelopp, hvilka efter utgången af år 1908 beviljas lärare eller lärarinna från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt.

Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen föreslagit Riksdagen att besluta ökning i de under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslagen till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor, till bidrag för aflönande i vissa fall af vikarie för lärare eller lärarinna vid folkskola eller småskola, samt till bi-

drag till aflönande af lärare och lärarinnor vid seminarier för småskollärares och småskollärarynnors bildande.

I en annan sedermera till Riksdagen aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga visst villkor för utgående af den i förstberörda proposition angifna förhöjning af understödsbeloppen från ålderdomsunderstödsanstalten.

Beträffande den förstnämnda af dessa båda propositioner har den icke blifvit i oförändradt skick af oss bifallen. De af oss gjorda förändringarna afse dels storleken af ålderstilläggen, dels ock beloppet af den aflöning, som skall tillkomma s. k. oexaminerad småskollärarynna; och hafva dessa ändringar af oss beräknats medföra den förra en ökning af statsutgifterna med omkring 90,000 kronor samt den senare en ökning af desamma med omkring 14,500 kronor utöfver hvad Kungl. Maj:t i propositionen föreslagit. De förändringar, vi i öfrigt vidtagit i berörda proposition, hänföra sig till beloppen af statsbidragen och äro naturliga följder af nämnda jämkningar i propositionen.

I skrifvelse den 20 maj hafve vi, som för öfrigt icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande propositioner, anmält för Kungl. Maj:t, ej mindre att vi medgifvit häraf påkallade förändringar i nu gällande aflöningsgrunder och bestämmelser om statsbidrags utgående för i propositionen afsedda lärare och lärarinnor, än äfven att vi ökat

dels det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 1,306,000 kronor, eller från 8,150,000 kronor till 9,456,000 kronor,

dels det under samma hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för lärare eller lärarinna vid folkskola eller småskola med 21,000 kronor, eller från 125,000 kronor till 146,000 kronor,

dels ock det under samma hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: bidrag till aflönande af lärare och lärarinnor vid seminarier för småskollärares och småskollärarynnors bildande med 6,000 kronor, eller från 20,000 kronor till 26,000 kronor.

§ 48.

I anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till uppförande af tuberkulossjukvårdsanstalter med mera äfvensom i samband därmed väckta motioner hafve vi, enligt hvad vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 30 maj utvisar,

1:o till bidrag för uppförande eller inrättande af tuberkulossjukvårdsanstalter, företrädesvis tuberkulossjukstugor, tuberkulossjukhus och tuberkulosafdelningar på andra sjukvårdsanstalter, på extra stat för år 1909 anvisat ett belopp af 400,000 kronor;

2) beslutit vissa i skrifvelsen angifna allmänna bestämmelser för åtnjutande af ifrågavarande statsbidrag; och

3:o) medgifvit att landsting, kommuner, föreningar och enskilda må, efter af Kungl. Maj:t i hvarje särskildt fall verkställd pröfning, utan kostnad eller årlig ersättning på de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, undfå upplåtelse af för anläggning af tuberkulossjukvårdsanstalter erforderlig, kronan tillhörig mark, som står under dess omedelbara disposition; dock att, när fråga är om boställsjord eller annan åt enskild person på arrende upplåten kronojord, ersättning därför af vederbörande bör lämnas i enlighet med gällande expropriationsförordning.

§ 49.

Kungl. Maj:t har genom aflåten proposition föreslagit Riksdagen medgifva, att från och med år 1909 må genom statens försorg anordnas en särskild för fiskare afsedd försäkring mot skada till följd af olycksfall enligt i propositionen angifna grunder.

Under förutsättning af bifall till förslaget härom har Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen:

att till bestridande af statens bidrag till fiskares försäkring från arbetareförsäkringsfondens intressemedel anvisa ett förslagsanslag af 27,500 kronor att tills vidare från och med år 1909 årligen utgå;

att till gäldande af kostnaderna för den utvidgning af riksförsäkringsanstaltens verksamhet, som blir en följd af den nu ifrågasatta försäkringen, likaledes från arbetareförsäkringsfondens intressemedel anvisa från och med år 1909 ett årligt förslagsanslag af 7,100 kronor, däraf förslagsvis 2,500 kronor till ortsbud; samt

att medgifva, att de ökade kostnader, som kunna uppkomma för postsparbanken för dess bestyr med förevarande försäkring, må utgå af det utaf Riksdagen från ofvanberörda intressemedel till postsparbanken förslagsvis redan anvisade anslag.

I skrifvelse den 23 april hafve vi tillkännagifvit för Kungl. Maj:t, att vi bifallit hvad Kungl. Maj:t i propositionen föreslagit utom därutinnan, att vi i öfverensstämmelse med förslag, som af enskilda motionärer i anledning af propositionen framställts, ansett, att vid rätten till ersättning icke bör fästas det villkoret, att den skadade icke genom grof vårdslöshet själf vållat skadan.

§ 50.

Genom aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagdt förslag till lag angående kommuns skyldighet i fråga om anställande af barnmorska.

Enligt hvad vi i skrifvelse den 30 maj tillkännagifvit för Kungl. Maj:t, hafve vi, som icke kunnat i oförändradt skick godkänna det af Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget, för vår del antagit en i vår skrifvelse införd lag i ämnet.

§ 51.

Med anledning af en inom Riksdagen väckt motion hafve vi, enligt hvad vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 27 maj närmare utvisar, beslutit att till förra innehafvaren af Gagnbro gästgifveri i Stora Tuna socken, änkan Mina Pålman, under hennes återstående lifstid utgifva ett årligt understöd af fyrahundra femtio kronor, att utgå från och med början af nästa försäljningsår på sätt och under villkor i öfrigt, som i kungl. kungörelsen den 12 juli 1907 finnas angifna beträffande ägare af gästgifverier, som afstå från dem tillkommande utskänkingsrättigheter.

§ 52.

Enligt hvad inhämtas af vår skrifvelse den 31 mars till fullmäktige i riksgäldskontoret, hafve vi, med anledning af ett utaf nämnda fullmäktige till statsutskottet framställt förslag, bemyndigat riksgäldskontoret att på framställning af fullmäktige i riksbanken ställa till riksbankens förfogande riksgäldskontorets skuldförbindelser i form af skattkammарväxlar eller i annan form intill ett belopp af 40 millioner kronor i utländskt mynt med en löpetid af högst två år, äfvensom att genom öfverenskommelse med fullmäktige i riksbanken träffa erforderligare närmare bestämmelser, rörande skuldförbindelsernas form, belopp, löpetid, myntslag, inlösen m. m.

§ 53.

Vi hafve, med anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra hufvudtitelns stat framställda förslag om anslag för inrättande af ett jordregister, i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 20 maj, under framhållande af vissa synpunkter, som under vår behandling af detta ärende gjorts gällande, tillkännagifvit för Kungl. Maj:t, att vi för inrättande af ett jordregister i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det propositionen bifogade förslag till förordning angående jordregister och i enlighet med de närmare föreskrifter, som af Kungl. Maj:t meddelas, beviljat ett reservationsanslag af 750,000 kronor och däraf på extra stat för år 1909 anvisat 150,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att under innevarande år förskottsvis af tillgängliga medel utanordna hvad som kan finnas erforderligt.

§ 54.

Kungl. Maj:t har genom aflåten proposition föreslagit Riksdagen att antaga ett i propositionen infördt förslag till lag angående fortsatt tillämpning af hvad i lagen den 19 april 1907 om inskränkning i inmutningsrätten är stadgad.

Under uttalande af angelägenheten, att lagförslag i syfte att bereda frågan om inmutningsrättens ordnande en slutlig lösning må kunna förväntas redan till nästkommande års riksdag, hafve vi uti skrifvelse den 8 maj anmält för Kungl. Maj:t att förevarande proposition af oss bifallits.

§ 55.

I anledning af Kungl. Maj:ts i aflåten proposition framställda förslag hafve vi, på sätt inhämtas af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 12 maj, beslutit,

dels att rubrikerna n:is 505, 330 och 496 i nu gällande tulltaxa skola, med tvenne till förstnämnda rubriker fogade anmärkningar, erhålla i skrifvelsen angifven förändrad lydelse;

dels att till tulltaxerubriken n:o 292 skall fogas en i vår skrifvelse intagen anmärkning;

dels slutligen, att den i § 9 mom. 1 af gällande tulltaxeunderrättelser förekommande bestämmelsen angående restitution i visst fall af tullmedlen för choklad, som ur riket utföres, skall ur momentet utgå.

Vid anmälan härom hafve vi tillika anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta till allmän efterrättelse kungöra våra ifrågavarande beslut.

§ 56.

I skrifvelse den 17 mars hafve vi tillkännagifvit för Kungl. Maj:t, att vi med bifall till en inom Riksdagen väckt motion beslutit höja tullen å vissa under rubriken kläder, ej specificerade, i gällande tulltaxa upptagna artiklar samt att med hänsyn härtill gällande tulltaxa skall i de delar, som i vår skrifvelse omförälas, erhålla i skrifvelsen angifven förändrad lydelse.

Därjämte hafve vi, på det att verkan af den beslutade tullförhöjningen icke måtte för längre tid framåt undanskjutas, tillika beslutit, att den högre tullen skall såsom tilläggsafgift till nu gällande tulltaxa jämväl innevarande år utgöras från den tid, som af Kungl. Maj:t bestämmes.

Vid anmälan härom hafve vi anhållit, att Kungl. Maj:t ville, så fort ske kan, förordna om beslutets trädande i kraft.

§ 57.

I anledning af en inom Riksdagen väckt motion hafve vi i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 21 februari anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning angående tullsatsen för s. k. chopped apples samt därefter till Riksdagen göra den framställning i ämnet, hvartill utredningen må föranleda.

§ 58.

I anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta rörande vissa postafgifter hafve vi, enligt hvad vi i skrifvelse den 11 februari anmält för Kungl. Maj:t,

dels, i fråga om de till den inrikes posttjänsten hörande afgifter — med förklarande att Riksdagen fortfarande vill utföva sin rätt att ensam besluta rörande befodringsafgifter i egentlig mening,

assurans-, rekommendations-, postanvisnings-, postförskotts- och inkasseringsafgifter, de sistnämnda, om och när inkassering till äfventyrs kommer att införas äfven i den inrikes postutväxlingen,

afgifter för lösenförsändelser äfvensom

afgifter för postabonnemang å tidningar och för tidnings aflämnande till postanstalt å tid, då postanstalten ej hålles öppen för allmänheten —

bemyndigat Kungl. Maj:t att intill utgången af år 1911 i öfrigt besluta i fråga om hithörande afgifter;

dock att därest under berörda tidrymd skulle uppkomma en eller annan ny afgift, som ej är att hänföra till någon nu befintlig kategori och beträffande hvilken rimligtvis kan uppstå tvekan, huruvida densamma är af beskaffenhet att böra af Kungl. Maj:t ensam bestämmas, vederbörlig framställning skall till Riksdagen aflåtas;

dels och bemyndigat Kungl. Maj:t att fortfarande intill utgången af år 1911 besluta beträffande de till den utrikes posttrafiken hörande afgifter.

§ 59.

I en till Riksdagen aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till ny förordning angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Enligt hvad vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 28 april utvisar, hafve vi icke bifallit Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag oförändradt, utan med iakttagande af vissa i skrifvelsen omförmälda ändringar, antagit en förordning i ämnet af lydelse, bilaga till vår nämnda skrifvelse utvisar.

Vid anmälan härom hafve vi tillika anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes till allmän efterrättelse kungöra våra ifrågavarande beslut.

§ 60.

I anledning af bevillningsutskottets därom gjorda hemställan hafve vi beslutit, att 5 § 1 mom. i förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter skall erhålla den förändrade lydelse som vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 22 maj utvisar; och hafve vi tillika anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta till allmän efterrättelse kungöra ifrågavarande beslut.

§ 61.

Genom aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till förordning angående stämpelafgiften.

På sätt inhämtas af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 1 juni hafve vi bifallit ifrågavarande proposition, dock att 7, 27, 49 och 50 §§ i förordningen skola erhålla den lydelse, som vår nämnda skrifvelse utvisar.

Vid anmälan härom hafve vi tillika anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta till allmän efterrättelse kungöra ifrågavarande beslut.

§ 62.

I aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga ett propositionen bifogadt förslag till förordning angående en särskild stämpelafgift vid köp och byte af fondpapper.

I skrifvelse till Kungl. Maj:t den 22 maj hafve vi, som icke kunnat bifalla ifrågavarande proposition oförändrad, tillkännagifvit för Kungl. Maj:t, att vi i stället antagit en förordning i ämnet, af lydelse bilaga till vår nämnda skrifvelse utvisar.

Härjämte hafve vi i skrifvelsen anhållit, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, om och i hvad mån omförmälda stämpelafgift jämväl bör utgå vid köp och byte af lotter i kommanditbolag, rederibolag, grufbolag och andra liknande sammanlutningar, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en sådan utredning kan föranleda.

§ 63.

Genom aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till förordning om ändrad lydelse af 1 § af förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning af brännvin.

Denna proposition har blifvit af oss bifallen, hvilket vi i skrifvelse den 25 april tillkännagifvit för Kungl. Maj:t.

§ 64.

Genom aflåten proposition, n:o 10, har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att *dels* antaga ett vid propositionen fogadt förslag till förordning angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning af socker, *dels ock* förklara, att den ändrade lydelsen af berörda författningsrum skulle träda i kraft från och med den dag, som af Kungl. Maj:t bestämdes.

Vidare har i en likaledes till Riksdagen aflåten proposition, n:o 11, Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, besluta *dels* att tullsatserna å i propositionen omförmälda slag af socker skulle från och med den dag, då den föreslagna ändrade lydelsen af § 1 i nyssberörda förordning trädde i kraft utgå enligt i propositionen angifna grunder, *dels* att från och med samma dag den i § 9 i underrättelser om hvad vid tulltaxans tillämpning iakttagas bör under vissa villkor medgifna restitution af tullmedlen vid utförsel sjöledes från stapelstad af raffineradt socker, topp-, kandi- och kak-, hvilket tillverkats inom riket af utländskt råämne, skulle utgå med 11 öre för kilogram sådant socker, *dels ock* att de i tulltaxan bestämda tilläggsafgifter till nu gällande tullsatser å vissa slag af socker, som tillverkats i vissa där särskildt angifna länder, skulle tilläggas i propositionen angifna tullsatses.

Såsom inhämtas af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 31 mars, hafve vi icke kunnat bifalla Kungl. Maj:ts proposition n:r 10 oförändrad, utan i stället antagit en i vår skrifvelse införd förordning angående ändrad lydelse af § 1 i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning af socker, enligt hvilken för allt socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, skall på sätt uti den af oss antagna förordningen närmare bestämmas, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med 16 öre för hvarje kilogram samt för socker, som till riket införes, därjämte tull enligt tulltaxan, äfvensom beslutit, att ifrågavarande förordning skall träda i kraft den 1 januari 1909; dock att skatten skall utgöra intill 1911 års utgång endast 15 öre och därefter intill 1912 års utgång 15,5 öre, allt för ett kilogram räknadt, samt att för det socker, som tillverkas vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland samt vid den under anläggning varande råsockerfabriken på Öland och utlämnas till fritt bruk antingen omedelbart från samma fabriker eller från raffinaderiet i Lidköping efter där verkställd raffinering, skatten skall fortfarande intill 1913 års utgång utgå med 13 öre för hvarje kilogram; hvarjämte vi bemyndigat Kungl. Maj:t att meddela behöfliga kontrollföreskrifter.

I samma skrifvelse hafve vi vidare anmält för Kungl. Maj:t, att vi, som icke heller kunnat bifalla Kungl. Maj:ts proposition n:o 11 oförändrad, beslutit *dels* att tullsatserna skola utgöra: å socker, raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossadt eller pulveriseradt socker, 15 öre för kilogram; å socker, oraffineradt, till färgen icke mörkare än n:o 18 af den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes 15 öre för kilogram; samt å socker, oraffineradt, till färgen mörkare än samma standardnummer, äfven om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd, 10 öre för kilogram;

dels att den i § 9 i underrättelser om hvad vid tulltaxans tillämpning iakttagas bör under vissa villkor medgifna restitution af tullmedlen vid utförsel sjöledes från stapelstad af raffineradt socker, topp-, kandi- och kak-, hvilket tillverkats inom riket af utländskt råämne, skall utgå på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, med 11 öre för kilogram sådant socker;

dels ock att de i tulltaxan bestämda tilläggsafgifter till nu gällande tullsatser å vissa slag af socker, som tillverkats i vissa där särskildt angifna länder, skola tilläggas nyss angifna tullsatser.

Vid anmälan af vårt ifrågavarande beslut rörande beskattning af socker hafve vi tillika anhållit, att, därest å tid, då för socker från fabrikerna i Östergötland och Västergötland samt på Öland skattelindring åtnjutes, rätten att förfoga öfver någon af dessa fabriker finnes hafva kommit i svenska sockerfabriksaktiebolagets händer, Kungl. Maj:t täcktes till Riksdagen afgifva det förslag i fråga om sockerbeskattningen, hvartill i berörda afseende inträdda förändrade förhållanden kunna gifva anledning.

§ 65.

I aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att i anledning af en mellan de makter, som anslutit sig till den å internationell konferens i Bryssel den 5 mars 1902 antagna konventionen angående beskattningen af socker, afslutad tilläggsakt till nämnda konvention samt en mellan dessa makter och Ryssland ingången öfverenskommelse angående sistnämnda lands anslutning till konventionen, äfvensom ock en däraf föranledd särskild öfverenskommelse mellan Sverige och Ryssland,

dels besluta, att under den tid, konventionen är för Sverige gällande, socker, kommande från länder, hvilka bevilja premier för tillverkning eller utförsel, skall, då sockret införes på svenskt område, i enlighet med bestämmelserna i artikel 4 i konventionen beläggas med en särskild afgift till det lägsta belopp, sistnämnda artikel i sådant afseende bestämmer,

dels medgifva, att under den tid, konventionen är för Sverige gällande, införsel af socker, tillverkad vare sig i de fördragsslutande staterna eller i de af dessa staters kolonier eller besittningar, som i artikel 5 af konventionen omförmälas, må ske till lägsta tullsats, dock att socker, tillverkad i Ryssland, skall under nämnda tid vid införsel beläggas med tilläggsafgift i enlighet med de grunder, som hittills i sådant afseende tillämpats,

dels ock förklara, att rörsocker och betsocker icke skall vid införsel till Sverige under nyssnämnda tid beläggas med olika afgifter.

Denna proposition har blifvit af oss bifallen; hvilket vi i skrifvelse den 7 mars tillkännagifvit för Kungl. Maj:t.

§ 66.

I skrifvelse den 5 maj hafve vi anmält för Kungl. Maj:t, att vi bifallit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående restitution af erlagd sockerskatt eller befrielse från sådan skatt för socker, som användts vid tillverkning af exportvaror; och hafve vi tillika anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta till allmän efterrättelse kungöra vårt ifrågavarande beslut.

§ 67.

I aflåten proposition n:r 34 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att besluta, att 1, 4, 7, 10, 11, 14, 56, 57 och 60 §§ i förordningen angående bevilning af fast egendom samt af inkomst den 13 september 1907, 10 § i den vid förordningen fogade instruktionen för taxeringsmyndigheterna äfvensom vissa till förordningen hörande formulär till taxeringslängder måtte erhålla den förändrade lydelse, som vid propositionen fogade förslag utvisade.

I skrifvelse den 12 maj hafve vi tillkännagifvit för Kungl. Maj:t, att vi funnit oss böra godkänna Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition utom i hvad den afser

förslag om ändring i 14 § i bevillningsförordningen, hvilken § vi beslutit skola erhålla i skrifvelsen angifven lydelse.

Beträffande de till bevillningsförordningen hörande formulär till taxeringslängder hafve vi i skrifvelsen anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes i sammanhang med kungörandet af våra ifrågavarande beslut låta utfärda däraf föranledda formulär till taxeringslängder.

Vidare har Kungl. Maj:t i aflåten proposition n:r 35 föreslagit Riksdagen

dels att till upptagande i riksstaten för år 1909 åtaga sig en särskild bevillning af 15,000,000 kronor under namn af inkomstskatt, att på enahanda sätt som bevillningen af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de för betalning af kronoutskylder infallande uppbördsstämmorna uppbäras samt i behörig ordning redovisas,

dels ock besluta, att nämnda inkomstskatt skall utgå i enlighet med gällande förordning om inkomstskatt, dock att 5, 8, 10, 11, 40, 41 och 43 §§ i förordningen jämte det vid förordningen fogade deklarationsformuläret skulle erhålla den förändrade lydelse, som vid propositionen fogade förslag utvisade.

Såsom af vår nämnda skrifvelse inhämtas, hafve vi, som jämväl för år 1909 åtagit oss en särskild direkt skatt under namn af inkomstskatt, beslutit, att förordningen om inkomstskatt af den 13 september 1907 skall fortfarande under år 1909 bibehållas vid dess nuvarande lydelse, dock att 5, 8, 10, 11, 40, 41 och 43 §§ i förordningen skola erhålla den förändrade lydelse, som blifvit af Kungl. Maj:t föreslagen.

Beträffande slutligen det vid förordningen fogade deklarationsformuläret hafve vi anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes i sammanhang med kungörandet af våra beslut i förevarande ämne låta utfärda dylikt formulär.

§ 68.

I aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att besluta, att 6 och 7 §§ i förordningen angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch, arrak och rom den 20 april 1906 skola från och med den 1 januari 1909 erhålla viss i propositionen angifven förändrad lydelse.

Denna proposition har blifvit af oss bifallen, hvilket vi i skrifvelse den 12 maj tillkännagifvit för Kungl. Maj:t.

§ 69.

Enligt hvad vi i skrifvelse den 2 juni tillkännagifvit för Kungl. Maj:t, hafve vi i förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst icke vidtagit några andra förändringar än de som i vår skrifvelse till Kungl. Maj:t blifvit anmälda, nämligen af 1, 4, 7, 10, 11, 14, 56, 57 och 60 §§ i förordningen äfvensom af 10 § i den vid förordningen fogade instruktionen för taxeringsmyndigheterna, och hafve vi, som till uppförande i riksstaten för år 1909 åtagit oss bevillning af fast

egendom samt af inkomst till belopp af 11,000,000 kronor, stadfäst berörda förordning med ofvan omförmälda ändringar att lända till efterrättelse till slutet af det år, under hvars lopp ny bevilning af fast egendom samt af inkomst varder af Riksdagen fastställd;

Och hafve vi tillika anhållit, att Kungl. Maj:t tacktes om hvad Riksdagen sålunda beslutit låta utfärda allmän kungörelse.

§ 70.

I aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till förordning angående särskild skatt å majs använd vid tillverkning af stärkelse.

Enligt hvad vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 21 februari närmare utvisar, hafve vi, som icke bifallit berörda författningsförslag oförändradt, med iakttagande af vissa i skrifvelsen omförmälda ändringar, antagit en förordning i ämnet, af lydelse, bilaga till vår nämnda skrifvelse utvisar.

Vid anmälan härom hafve vi tillika anhållit, att Kungl. Maj:t tacktes till allmän efterrättelse kungöra vårt ifrågavarande beslut.

§ 71.

I skrifvelse den 12 maj hafve vi anmält för Kungl. Maj:t, att vi bifallit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående vissa bestämmelser rörande gränstrafiken mellan Sverige och Norge.

§ 72.

Enligt hvad vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 30 maj utvisar, hafve vi beslutit, att af riksbankens vinst för år 1907 ett belopp af 8,675,000 kronor skall öfverlämnas till statsverket samt att statsverkets andel af bankovinsten för år 1907 skall af fullmäktige i riksbanken tillhandahållas statskontoret att utgå med en fjärdedel under loppet af hvarje af månaderna januari, april, juli och oktober 1909.

§ 73.

Vi hafve i skrifvelse den 25 april tillkännagifvit för Kungl. Maj:t, att vi bifallit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande ändring i lagen angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på afdelningar den 20 juni 1905.

§ 74.

På sätt inhämtas af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 25 april, hafve vi, som icke kunnat i oförändradt skick godkänna Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rikets vapen, för vår del antagit en i vår skrifvelse införd lag i ämnet.

§ 75.

Genom aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagdt förslag till lag om äktenskaps ingående.

Enligt hvad vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 9 april utvisar, hafve vi, som icke kunnat i oförändradt skick godkänna ifrågavarande proposition, tillkännagifvit för Kungl. Maj:t, att vi för vår del antagit en i vår skrifvelse införd lag i ämnet.

§ 76.

I anledning af en inom Riksdagen gjord framställning hafve vi i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 3 mars anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana lagbestämmelser, att det varder gift kvinna medgifvet att, om hon därtill befinnes lämplig, blifva förmyndare för sin man, som förklarats ommyndig.

§ 77.

På grund af en inom Riksdagen väckt motion hafve vi i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 3 mars anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och i hvad mån rätt till adoption bör medgifvas, samt för Riksdagen framlägga det förslag till lag, hvartill denna utredning må gifva anledning.

§ 78.

Vi hafve i skrifvelse den 23 maj anmält för Kungl. Maj:t, att vi bifallit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt tillämpning af hvad i lagen den 25 april 1907 om inskränkning i rätten att erhålla laga skifte är stadgadt.

§ 79.

Enligt hvad vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 25 april utvisar hafve vi med bifall till en till Riksdagen aflåten proposition för vår del antagit dels lag angående ändrad lydelse af 21 och 26 §§ i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring dels ock lag om ändrad lydelse af 8 § i lagen den 25 maj 1905 rörande afgäld från afsöndrad lägenhet, hvilka lagar äro i vår nämnda skrifvelse införda.

§ 80.

På sätt inhämtas af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 6 maj, hafve vi med anledning af en inom Riksdagen väckt motion anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t snarast möjligt låta utreda, i hvad mån större lättnader må kunna beredas för utbrytning af jord från vederbörande stamfastighet, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna utredning må gifva anledning.

§ 81.

Genom aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagdt förslag till lag om ändrad lydelse af 35 och 80 §§ i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Detta förslag har icke af oss i oförändradt skick antagits, utan hafve vi enligt hvad vår skrifvelse den 23 maj utvisar i stället för vår del antagit en i skrifvelsen införd lag i ämnet.

§ 82.

Med anledning af en inom Riksdagen väckt motion hafve vi i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 8 april anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, under hvilka förutsättningar och i hvad mån kommun, inom hvilken staten förvärfvat fastighet eller industriell anläggning, må kunna tillerkännas bidrag från staten för bestridande af vissa kommunala utgifter, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen kan gifva anledning.

§ 83.

Vi hafve i skrifvelse den 19 februari tillkännagifvit för Kungl. Maj:t, att vi med bifall till Riksdagens justitieombudsmans i afgifven ämbetsberättelse gjorda framställning för vår del antagit dels lag om ändrad lydelse af 22 kap. 14 § strafflagen, dels ock lag om ändrad lydelse af 23 kap. 4 § strafflagen, hvilka lagar äro i vår nämnda skrifvelse införda.

§ 84.

Riksdagens justitieombudsman har i sin till Riksdagen afgifna ämbetsberättelse hemställt, att Riksdagen måtte för sin del antaga ett af honom framlagdt förslag till ändrad lydelse af 1, 5, 6, 8, 9, 10, 11 och 14 §§ i 24 kap. strafflagen.

På sätt inhämtas af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 19 februari hafve vi, med anledning af justitieombudsmannens berörda framställning, anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t föranstalta om utredning, i hvad mån en omarbetning af 24 kapitlet strafflagen i den af justitieombudsmannen angifna riktning kan vara af behovet påkallad, samt för Riksdagen framlägga det förslag till lag, hvartill en dylik utredning må gifva anledning.

§ 85.

Vi hafve på grund af en inom Riksdagen gjord framställning i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 8 april anhållit om framläggande för Riksdagen af förslag till lagbestämmelse därom, att, då tilltalad person blivit af underdomstol dömd till döden eller till straffarbete på listid och saken fördenskull underställts högre domstols pröfning, utlåtande angående den tilltalades sinnesbeskaffenhet skall, därest

sådant icke till underdomstolen af medicinalstyrelsen afgifvits, infordras från denna myndighet, innan den högre domstolen företager målet till pröfning.

§ 86.

Vi hafve bifallit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande ändring i 7 § af lagen angående straffarbetes och fängelsestraffs verkställande i enrum den 22 juni 1906, hvilket vi i skrifvelse den 23 maj tillkännagifvit för Kungl. Maj:t.

§ 87.

Vi hafve med anledning af en inom Riksdagen gjord framställning i skrifvelse den 25 april anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t, till fullständigare ernående af syftet med lagarna angående villkorlig straffdom och villkorlig frigifning, låta verkställa utredning, dels huruvida och i hvad mån en öfvervakning öfver villkorligt dömd lämpligen må anordnas, dels ock huruvida en ändring af gällande föreskrifter rörande tillsynen öfver villkorligt frigifne är af behovet påkallad, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna utredning kan gifva anledning.

§ 88.

Enligt hvad vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 25 april utvisar, hafve vi med anledning af en inom Riksdagen gjord framställning anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida icke gällande stadganden rörande såväl själfva bötesstraffet som bötesförvandlingsstraffet böra ändras i de afseenden, Riksdagen i skrifvelsen angifvit, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill detta öfvervägande kan gifva anledning.

§ 89.

I aflåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagda förslag till strafflag för krigsmakten, lag om införande af den nya strafflagen för krigsmakten samt hvad i afseende därå iakttagas skall, lag angående ändring i vissa delar af förordningen om krigsdomstolar och rättegången därstädes den 11 juni 1868, lag angående ändring af 1 och 4 §§ i förordningen angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, den 30 maj 1873 samt lag angående ändring af 10 § i värnpliktslagen den 14 juni 1901.

På de skäl, som framgå af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 15 maj, hafve vi icke kunnat antaga de i propositionen framlagda lagförslag.

§ 90.

Kungl. Maj:t har genom aflåten proposition föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagda förslag till lag om ändrad lydelse af §§ 32 och 41 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 samt §§ 34

och 43 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.

I skrifvelse till Kungl. Maj:t den 15 maj hafve vi, som icke kunnat i oförändradt skick godkänna de i propositionen framlagda lagförslag, anmält för Kungl. Maj:t, att vi för vår del antagit:

1:o lag om ändring i vissa delar af förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862; samt

2:o lag om ändring i vissa delar af förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863, hvilka lagar äro i vår nämnda skrifvelse införda.

§ 91.

Uti särskilda till Riksdagen aflättna propositioner har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionerna bilagda förslag till lag om skogsaccis samt lag angående ändrad lydelse af 38 § i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

I afseende å dessa propositioner hafva kamrarna stannat i olika beslut, i följd hvaraf frågorna, jämlikt 63 § riksdagsordningen, för denna Riksdag förfallit, hvilket vi uti skrifvelse den 27 maj tillkännagifvit för Kungl. Maj:t.

§ 92.

Vi hafve på grund af en inom Riksdagen väckt motion i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 6 maj anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, huruvida eller i hvad mån den för kapellförsamling bestående skyldighet i afseende å moderkyrkans byggnad och underhåll må kunna upphöra, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen kan gifva anledning.

§ 93.

I skrifvelse den 11 mars hafve vi i anledning af en inom Riksdagen väckt motion för vår del beslutit, att § 6 i lagen angående jordfästning den 25 maj 1894 skall erhålla den förändrade lydelse, som i vår nämnda skrifvelse angifves.

§ 94.

På sätt inhämtas af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 23 maj hafve vi bifallit Kungl. Maj:ts proposition, hvarigenom Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagdt förslag till lag om ändrad lydelse af § 27 mom. 1 värnpliktslagen.

§ 95.

Såsom inhämtas af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 23 maj hafve vi icke kunnat godkänna Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse

af § 18 mom. 1 samt § 52 mom. 2 värnpliktslagen i oförändradt skick, utan hafve vi för vår del antagit en i skrifvelsen införd lag i ämnet.

§ 96.

Genom särskilda till Riksdagen aflättna propositioner har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionerna bilagda förslag till

1:o) lag angående folkskoleväsendet i vissa städer;

2:o) lag om ändrad lydelse af 1 § i kungl. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862;

3:o) lag om ändrad lydelse af 2 och 28 §§ i lagen angående uppfostran åt varnartade och i sedligt afseende försummade barn den 13 juni 1902; samt

4:o) lag om ändrad lydelse af 3 och 4 §§ i lagen angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903.

I afseende å de under mom. 1:o) och 2:o) här ofvan omförmälda ämnen hafva kamrarna stannat i olika beslut, i följd hvaraf dessa frågor, jämlikt 63 § riksdagsordningen, för denna riksdag förfallit, hvilket vi i skrifvelse den 30 maj anmält för Kungl. Maj:t.

Hvad åter angår de under mom. 3:o) och 4:o) här ofvan upptagna lagförslag hafve vi, som icke kunnat i oförändradt skick godkänna desamma, för vår del antagit *dels* lag om ändrad lydelse af 4 § i lagen angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903, *dels ock* lag om ändrad lydelse af 2 § i lagen angående uppfostran åt varnartade och i sedligt afseende försummade barn den 13 juni 1902, hvilka lagar äro i vår skrifvelse införda.

§ 97.

Enligt hvad vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 23 maj utvisar, hafve vi bifallit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande tillägg till 162 § i lagen den 24 juli 1903 om försäkringsrörelse.

§ 98.

Med anledning af en inom Riksdagen väckt motion om vidtagande af ändring i gällande lagstiftning till förekommande af de missförhållanden, som uppkommit därigenom att tillverkare af vin och öl äro berättigade att å tillverkningsställe till afhämtning försälja därstädes tillverkade drycker, hafve vi i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 9 april anhållit, att Kungl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till bestämmelser angående den tillverkare af vin och öl tillkommande rätt till försäljning af vin och maldrycker till afhämtning, hvarigenom omförmälda missförhållanden må förekommas eller hindras.

§ 99.

På sätt inhämtas af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 11 mars hafve vi med anledning af en inom Riksdagen väckt motion för vår del beslutit, att 11 § i lagen

angående äganderätt till skrift den 10 augusti 1877 skall erhålla den förändrade lydelse, som vår nämnda skrifvelse utvisar.

§ 100.

Genom särskilda propositioner har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionerna bilagda förslag till

- 1) lag angående vård af enskildes skogar inom Gottlands län;
- 2) förordning angående skogsvårdsstyrelse inom Gottlands län;
- 3) förordning angående skogsvårdsafgifter inom Gottlands län; samt
- 4) förordning angående ändrad lydelse af 4 och 5 §§ i kungl. förordningen den 24 juli 1903 angående skogsvårdsafgifter.

På sätt vi i skrifvelsen den 15 maj tillkännagifvit för Kungl. Maj:t, hafve vi, som icke kunnat i oförändradt skick godkänna ifrågavarande proposition, för vår del antagit lagar i de under moment 1—4 här ofvan omförmälta ämnen af lydelse vår nämnda skrifvelse utvisar.

§ 101.

På grund af inom Riksdagen väckta motioner hafve vi i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 25 april anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, i hvad mån inskränkning bör ske i den i lagen angående vård af enskildes skogar den 24 juli 1903 medgifna rätt att genom ställande af pant eller borgen bringa meddeladt afverkningsförbud att upphöra, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen kan gifva anledning.

§ 102.

Kungl. Maj:t har genom aflåten proposition föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagdt förslag till lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne.

I afseende å denna proposition hafva kamrarna stannat i olika beslut, i följd hvaraf frågan, jämlikt 63 § riksdagsordningen, för denna Riksdag förfallit, hvilket vi i skrifvelse den 27 maj för Kungl. Maj:t tillkännagifvit.

§ 103.

På sätt inhämtas af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 25 april hafve vi anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida och under hvilka villkor lifförsäkringsaftal till förmån för make och barn må kunna medföra den verkan, att den på grund däraf utfallande försäkringssumman kommer de efterlevande till godo utan intrång från den afidnes borgenärer, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill omständigheterna kunna gifva anledning.

§ 104.

På grund af inom Riksdagen gjorda framställningar hafve vi i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 3 mars anhållit, det Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt låta verkställa utredning, huruvida ej befrielse eller lindring i fråga om värnplikstens fullgörande i fredstid må kunna beredas från främmande land till Sverige återinflyttade svenskfödda män, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en dylik utredning kan föranleda.

§ 105.

Vi hafva i anledning af en inom Riksdagen väckt motion i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 3 mars anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta snarast möjligt företaga en revision af lagen om fosterbarns vård, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill revisionen gifver anledning.

§ 106.

På sätt inhämtas af vår skrifvelse till Kungl. Maj:t den 30 maj, hafve vi för vår del icke kunnat godkänna Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående förbud mot kvinnors användande till arbete nattetid i vissa industriella företag.

§ 107.

Med anledning af en inom Riksdagen gjord framställning om meddelande af förbud mot drift af sulfatfabrik eller annat industriellt verk, som genom förorenande af luft eller vatten orsakar olägenheter för kringliggande bygd och dess befolkning, hafve vi, som enligt hvad vår skrifvelse den 25 april utvisar ansett, att en utredning bör komma till stånd, i hvad mån lagstiftning kan och bör förekomma de olägenheter, som industriella verk ofta orsaka kringliggande bygd genom luftens förorenande, anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t låta snarast möjligt verkställa utredning af förevarande fråga, utan samband med annan, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna utredning gifver anledning.

§ 108.

I skrifvelse till Kungl. Maj:t den 24 mars hafve vi i anledning af inom Riksdagen väckta motioner anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning angående lämpligaste sättet att förekomma de sanitära vådor och andra olägenheter, som för städer och stadslänkande samhällen uppkomma i följd af bebyggandet af sådana områden, som därtill finnas ur hälsosynpunkt otjänliga, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen kan föranleda.

§ 109.

I öfverensstämmelse med § 89 regeringsformen hafve vi anmält våra önskingar, hemställanden och förslag genom följande skrivelser:

1:o) af den 4 april angående vidtagande af åtgärder för införande af förenklade bestämmelser i fråga om anteckning i kyrkobok rörande från utlandet återinflyttade svenskar, särskildt med afseende på deras äktenskapsförhållanden.

2:o) af den 6 maj angående vidtagande af åtgärder i syfte att afskaffa eller inskränka civila ämbets- och tjänstemäns bruk af paraduniform vid andra tillfällen än vid tjänsteutöfning.

3:o) af samma dag angående vidtagande af åtgärder för den nomadiserande lappbefolkningens vidmakthållande m. m.

4:o) af samma dag angående utsträckt fridlysning af hare, tjäder och orre.

5:o) af samma dag angående penningbidrag till värnpliktige, som vårdas för under tjänstgöring ådragen skada eller sjukdom.

6:o) af den 20 maj angående utredning, huru s. k. moderskapsförsäkring må genom statens försorg kunna beredas barnaföderskor.

7:o) af samma dag angående inskränkning i tiden för jakt å älg m. m.

8:o) af samma dag angående ersättning åt vissa ledamöter i inskrifningsnämnd och inskrifningsrevision.

9:o) af den 28 maj angående ändringar i nu gällande föreskrifter rörande skyddskoppypning.

10:o) af den 3 juni angående utredning om kommunernas bärkraft i förhållande till dem åliggande skattebördor m. m.

§ 110.

I enlighet med §§ 96 och 97 regeringsformen samt § 68 riksdagsordningen hafve vi kallat revisionssekreteraren, riddaren af Kungl. Maj:ts nordstjärneorden Berndt Fridolf Engelbrekt Hasselrot att vara Riksdagens justitieombudsman samt ledamoten af Riksdagens Första Kammare, häradshöfdingen i Norra Åsbo härads domsaga, förutvarande statsrådet, kommandören af Kungl. Maj:ts nordstjärneorden, första klassen, juris och filosofie doktorn Ossian Berger att i justitieombudsmannens ämbete inträda eller detsamma utöfva i de fall, nämnda grundlagar omförmåla.

§ 111.

Enär vid verkställd undersökning af Riksbanken befunnits, att bankofullmäktige med nit och omsorg handhaft det dem lämnade uppdrag, hafve vi beviljat bemälde fullmäktige ansvarsfrihet dels för förvaltningen under år 1906 af bankens såväl hufvudkontor som samtliga afdelningskontor i orterna, dels ock för de beslut och åtgärder, som finnas antecknade till fullmäktiges protokoll från och med den 15 januari 1907 till samma dag innevarande år.

§ 112.

Då vi funnit fullmäktige i riksgäldskontoret hafva med nit och omsorg uppfyllt sitt viktiga och ansvarsfulla kall, hafve vi tillerkänt fullmäktige full ansvars-

frihet för alla beslut och åtgärder, som finnas antecknade i deras protokoll från den 18 januari 1907 till och med den 17 januari 1908.

§ 113.

Enär fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret med nit och omtanke fullgjort det dem gemensamt lämnade uppdrag i fråga om uppförande på Helgeandsholmen af riksdags- och riksbankshus, hafve vi tillerkänt nämnde fullmäktige full ansvarsfrihet för alla de beslut och åtgärder, som finnas antecknade i deras vid gemensamma sammanträden rörande frågan om nämnda byggnadsföretag förda protokoll från den 18 januari 1907 till och med den 15 januari 1908.

§ 114.

På grund af § 72 regeringsformen samt §§ 71 och 73 riksdagsordningen hafve vi valt två fullmäktige i riksbanken samt två fullmäktige i riksgäldskontoret äfvensom suppleanter för Riksdagens samtliga fullmäktige i dessa verk, hvarjämte vi meddelat fullmäktige nödiga föreskrifter, hvilka i de för sagda verk upprättade reglementen äro intagna.

§ 115.

Sedan genom f. d. universitetskanslern G. F. Gilljams timade död en ledighet uppkommit bland de män, som den 12 februari 1906 utsetts att jämte Riksdagens justitieombudsman utöfva vård öfver tryckfriheten, hafve vi till kommitterad för tryckfrihetens vård i den afidnes ställe kallat ledamoten af Riksdagens Första Kammare, f. d. lektorn, kommandören af kungl. vasaorden, andra klassen, m. m. filosofie doktorn Teofron Adolf Säve.

Till yttermera visso, att vi allt detta, som här förut skrifvet står, sålunda beslutit, vidtagit och beviljat, hafve vi, svenska folkets valda ombud, velat med våra namns underskrifvande sådant styrka och bekräfta, hvilket skedde i Stockholm den fjärde dagen i juni månad året efter Kristi börd det nittonhundrade och på det åttonde.

Första Kammaren:

G U S T A F S P A R R E

Talman.

Chr. Lundeberg
v. Talman. Gäfveborgs län.

Oscar Almgren
Stockholms stad.

Gust. Tamm
Stockholms stad.

Ivar Afzelius
Stockholms stad.

Sixten von Friesen
Stockholms stad.

Emil Kinander
Stockholms stad.

E. Fränckel Stockholms stad.	Stockholms stad.	K. A. Wallenberg Stockholms stad.
R. Törnebladh Stockholms stad.	C. J. Beck-Friis Stockholms län.	Wilhelm Odelberg Stockholms län.
John Bernström Stockholms län.	G. F. Östberg Stockholms län.	Aug. Pettersson Stockholms län.
P. G. Tamm Uppsala län.	J. F. Nyström Uppsala län.	Uppsala län.
Fr. Ridderbjelke Uppsala län.	Fredrik von Rosen Södermanlands län.	F. Cl:son Wachtmeister Södermanlands län.
F. A. Boström Södermanlands län.	Edv. Bohnstedt Södermanlands län.	Albert Sjöholm Södermanlands län.
G. Andersson Östergötlands län.	Johan Beck-Friis Östergötlands län.	Philip Klingspor Östergötlands län.
Östergötlands län.	Julius Juhlin Östergötlands län.	Herman Fleming Östergötlands län.
Gunnar Ekelund Östergötlands län.	Carl Swartz Norrköpings stad.	H. Palmstierna Jönköpings län.
Jönköpings län.	Arvid Lilliesköld Jönköpings län.	C. Wennberg Jönköpings län.
Jönköpings län.	K. J. Ekman Jönköpings län.	Ch. E. von Oelreich Kronobergs län.
Kronobergs län.	Aaby Ericsson Kronobergs län.	Carl von Baumgarten Kronobergs län.
K. H. Bergendahl Kronobergs län.	Theodor Odelberg Kalmar län, norra delen.	C. Cedercrantz Kalmar län, norra delen.
Knut Tillberg Kalmar län, norra delen.	J. M. Ekströmer Kalmar län, södra delen.	Carl B. Hasselrot Kalmar län, södra delen.
Ossian Berger Kalmar län, södra delen.	C. G. Hult Kalmar län, södra delen.	Gustaf Björilin Gottlands län.
Th. af Ekenstam Gottlands län.	Blekinge län.	Hans Wachtmeister Blekinge län.

A. Wachtmeister Blekinge län.	Hugo Wachtmeister Blekinge län.	R. G. Hamilton Kristianstads län.
Louis De Geer Kristianstads län.	Louis Ljungberg Kristianstads län.	J. Gyllenstierna Kristianstads län.
Kristianstads län.	Kristianstads län.	P. Paulson Malmöhus län.
Malmöhus län.	P. O. Liedberg Malmöhus län.	P. Lundsten Malmöhus län.
Nils Trolle Malmöhus län.	P. Sörensson Malmöhus län.	Hj. Lindgren Malmöhus län.
H. Cavalli Malmöhus län.	Olof Tonning Malmöhus län.	Oscar Trapp Malmöhus län.
J. H. Dieden Malmö stad.	Wald. Ewerlöf Malmö stad.	A. v. Möller Hallands län.
Carl H. Björck Hallands län.	E. D. Heüman Hallands län.	Ludvig Danström. Hallands län.
L. Åkerhielm Göteborgs och Bohus län.	Carl Nyström Göteborgs och Bohus län.	Alexis Hammarström Göteborgs och Bohus län.
P. Fahlbeck Göteborgs och Bohus län.	Gust. Lagerbring Göteborgs och Bohus län.	Eric Hallin Göteborgs och Bohus län.
Erik Wijk Göteborgs stad.	Sigfrid Wieselgren Göteborgs stad.	Gustaf Boman Göteborgs stad.
Aug. Wijkander Göteborgs stad.	L. Grundberg Älfsborgs län.	Alfred Sandwall Älfsborgs län.
A. E. Håkanson Älfsborgs län.	Älfsborgs län.	Volrath Berg Älfsborgs län.
Älfsborgs län.	Älfsborgs län.	Gottfrid Billing. Älfsborgs län.
Skaraborgs län.	Skaraborgs län.	Skaraborgs län.
Skaraborgs län.	Carl Klingspor Skaraborgs län.	C. A. Sjöcrona Skaraborgs län.

Skaraborgs län.	H. Falkenberg Värmlands län.	Teofron Säve Värmlands län.
Rich. Åkerman Värmlands län.	H. E. Montgomery Värmlands län.	J. Fr. Wester Värmlands län.
Gottfr. Olsén Värmlands län.	Alb. Bergström Värmlands län.	J. Gripenstedt Örebro län.
Herman Behm Örebro län.	K. Bohnstedt Örebro län.	P. M. Carlberg Örebro län.
Fr. Bäckström Örebro län.	Lars Larsson Örebro län.	G. Benedicks Västmanlands län.
Västmanlands län.	Sam. Clason Västmanlands län.	Alexander Hamilton Västmanlands län.
Gustaf Ros Kopparbergs län.	Hugo Blomberg Kopparbergs län.	E. L. Petersson Kopparbergs län.
O. Herdin Kopparbergs län.	Ernst Trygger Kopparbergs län.	L. E. Gezelius Kopparbergs län.
Rob. Almström Gäffleborgs län.	Olof Jonsson Gäffleborgs län.	Arvid Lindman Gäffleborgs län.
V. Folin Gäffleborgs län.	Gäffleborgs län.	Gäffle stad.
C. D. Uppström Västernorrlands län.	E. Hägglund Västernorrlands län.	E. A. Enhörning Västernorrlands län.
Alb. Anderson Västernorrlands län.	G. Rudebeck Västernorrlands län.	Hugo Fahlén Västernorrlands län.
Olof Björklund Jämtlands län.	I. von Stapelmohr Jämtlands län.	Carl G. Skytte Jämtlands län.
Edvard Kinberg Västerbottens län.	Herman Rogberg Västerbottens län.	H. Juhlin Dannfelt Västerbottens län.
A. Åström Västerbottens län.	K. G. Bildt Norrbottens län.	Lars Berg Norrbottens län.
Emil Berggren Norrbottens län.	Carl Taube Norrbottens län.	

Andra Kammaren:**A X E L S W A R T L I N G**

Talman.

P. Pehrson v. Talman. Blekinge län. Bräkne domsaga.	Emil Hammarlund Stockholms stad.	Magnus Höjer Stockholms stad.
Curt Wallis Stockholms stad.	Stockholms stad.	Stockholms stad.
Stockholms stad.	J. Byström Stockholms stad.	Hjalmar Branting Stockholms stad.
Carl Lindhagen Stockholms stad.	M. F. Nyström Stockholms stad.	Sven Palme Stockholms stad.
Victor Moll Stockholms stad.	Karl Warburg Stockholms stad.	Ernst Blomberg Stockholms stad.
E. Lovén Stockholms stad.	Stockholms stad.	Herm. Lindqvist Stockholms stad.
Knut Kjellberg Stockholms stad.	C. G. Lindley Stockholms stad.	Stockholms stad.
Th. Fürst Stockholms stad.	Knut A. Tengdahl Stockholms stad.	Carl Sandquist Stockholms län. Norra Roslags domsaga.
E. Åkerlund Stockholms län. Mellersta Roslags domsaga.	Ernst Beckman Stockholms län. Södra Roslags domsaga.	W. Lundin Stockholms läns västra domsaga.
R. A. Wawrinsky Stockholms län. Södertörns domsaga.	Jakob Pettersson Södertälje, Norrtälje, Östhammar, Öregrund, Sigtuna och Vaxholm.	J. E. Ericsson Uppsala län. Norunda och Örbyhus härad.
Per Pehrsson Uppsala län. Olands härad.	O. Alfr. Berg Uppsala län. Mellersta domsagan.	L. P. Mallmin Uppsala län. Södra domsagan.

Uppsala.	J. M. Juhlin Södermanlands län. Jönåkers härad.	Ernst Lindblad Södermanlands län. Rönö, Hölebo och Daga härad.
Carl Carlson Bonde Södermanlands län. Oppunda härad.	Oscar Forssling Södermanlands län. Villåttinge härad.	W. Johansson Södermanlands län. Väster- och Öster-Rekarnes härad.
Knut Almqvist Södermanlands län. Åkers och Selebo härad.	Johan Widén Nyköping, Torshälla, Strängnäs, Mariefred och Trosa.	Eskilstuna.
C. E. Johansson Östergötlands län. Kinda och Ydre domsaga.	Wilh. Andersson Östergötlands län. Björkekinds, Östkinds, Lösings, Bråbo och Memmings domsaga.	David Pettersson Östergötlands län. Lysings och Göstrings domsaga.
Theodor Adelswärd Östergötlands län. Åkerbo, Banke- kinds och Hanekinds domsaga.	Carl Gustafsson Östergötlands län. Vifolka, Val- kebo och Gullbergs domsaga.	Axel Ekman Östergötlands län. Finspånge läns härad domsaga.
Joseph Hermelin Östergötlands län. Aska, Dals och Bobergs domsaga.	Aug. Henricson Östergötlands län. Hammarkinds och Skärkinds domsaga.	K. Beckman Linköping.
T. Zetterstrand Norrköping.	Conrad Vahlquist Vadstena, Skeninge, Söderköping, Motala och Grenna.	Joh. Sjöberg Jönköpings län. Västra härads domsaga.
C. A. Danielsson Jönköpings län. Östra härads domsaga.	J. W. Bengtsson Jönköpings län. Östbo härad.	J. G. Hazén Jönköpings län. Västbo härad.
E. Räf Jönköpings län. Tvetå härad.	Carl Johansson Jönköpings län. Vista och Mo härad.	J. A. Jonsson Jönköpings län. Norra och Södra Vedbo domsaga.
Robert Johansson Jönköping.	J. Eriksson Kronobergs län. Uppvidinge härad.	J. August Sjö Kronobergs län. Konga härad.
C. F. Petersson Kronobergs län. Mellersta Värends domsaga.	P. M. Olsson Kronobergs län. Västra Värends domsaga.	E. O. Magnusson Kronobergs län. Sunnerbo domsagas östra valkrets.
J. P. Persson Kronobergs län. Sunnerbo domsagas västra valkrets.	Alfr. Fornander Växjö.	S. M. Petersson Kalmar län. Norra Tjusts härad.

Otto Wilh. Redelius
Kalmar län. Södra Tjusts härad.

A. P. Risberg
Kalmar län. Aspelands och Hand-
börds domsaga.

Kalmar län. Sevede och Tuna-
läns domsaga.

P. O. Lundell
Kalmar län. Norra Møre och
Stranda domsaga.

C. I. Carlsson
Kalmar län. Södra Møre domsagas
västra valkrets.

Kalmar län. Södra Møre domsagas
östra valkrets.

Adolf Johansson
Kalmar län. Ölands domsaga.

John Jeansson
Kalmar.

Axel Rune
Västervik och Eksjö.

B. Lindgren
Oskarshamn, Vimmerby och
Borgholm.

M. E. Svallingson
Gottlands län. Södra domsagan.

K. L. J. Larsson
Gottlands län. Norra domsagan.

K. H. Gez. von Schéele
Visby.

Nils Jönsson
Blekinge län. Listers domsaga.

Aug. Larsson
Blekinge län. Östra domsagan.

Axel E. Lindvall
Blekinge län. Medelstads domsaga.

Gustaf W. Roos
Karlskrona.

Frithiof Söderbergh
Karlshamn, Sölvesborg och Ronneby.

Esbjörn Persson
Kristianstads län. Ingelstads och
Järrestads domsaga.

Kristianstads län. Villands härad.

John Erlansson
Kristianstads län. Östra Göinge
härad.

Nils Svensson
Kristianstads län. Gärds och Albo
domsaga.

Per N:son Bosson
Kristianstads län. Västra Göinge
domsaga.

P. Nilsson
Kristianstads län. Norra Åsbo
domsaga.

Olof Persson
Kristianstads län. Södra Åsbo
och Bjäre domsaga.

Bror Petrén
Kristianstad.

N. Edv. Lindberg
Malmöhus län. Oxie härad.

Nils Andersson
Malmöhus län. Skytts härad.

Nils Nilsson
Malmöhus län. Färs domsaga.

Nils Jönsson
Malmöhus län. Frosta domsaga.

Jöns Andersson
Malmöhus län. Harjagers och
Rönnebergs härad.

J. P. Jespersen
Malmöhus län. Önsjö härad.

Otto Persson
Malmöhus län. Luggude domsagas
norra valkrets.

L. Gust. Broomé
Malmöhus län. Luggude domsagas
södra valkrets.

Pehr Pehrsson
Malmöhus län. Bara härad.

Jöns Åkesson
Malmöhus län. Torna härad.

Hans Andersson
Malmöhus län. Vemmenhögs, Ljunits
och Herrestads domsaga.

Nils Persson
Malmö.

A. Thylander
Malmö.

Aug. Nilsson
Malmö.

Värner Rydén
Malmö.

Jacob T. Larsson
Lund.

A. J. Christierson
Hälsingborg.

F. E. Neess
Landskrona.

F. W. Thorsson
Ystad.

K. v. Geijer
Trelleborg, Skanör med Falsterbo,
Simrishamn och Ängelholm.

J. Bengtsson
Hallands län. Halmstads och
Tönnersjö härad.

Aug. Ifvarsson
Hallands län. Höks härad.

Gustaf B. Hellman
Hallands län. Faurås och Årstads
härad.

Anders Olsson
Hallands län. Himle härad.

A. C. Gunnarsson
Hallands län. Fjäre och Viske
domsaga.

A. Asker
Halmstad.

Alfr. Lundgren
Laholm, Falkenberg, Varberg och
Kungsbacka.

M. Lyckholm
Göteborgs och Bohus län. Askima
och Säfvedals härad.

Herman Andersson
Göteborgs och Bohus län. Västra
och Östra Hisings härad.

Joh. Larsson
Göteborgs och Bohus län. Inlands
domsaga.

Carl J. Ödman
Göteborgs och Bohus län. Orusts
och Tjörns domsaga.

Göteborgs och Bohus län. Norr-
vikens domsaga.

Oscar N. Olsson
Göteborgs och Bohus län. Lane
och Stängenas härad.

C. Wallentin
Göteborgs och Bohus län. Tunge,
Sotenäs och Sörbygdens härad.

K. G. Karlsson
Göteborg.

Oskar Berg
Göteborg.

Dan. Broström
Göteborg.

Johan E. Ekman
Göteborg.

K. Joh. Larsson
Göteborg.

Hjalmar Wijk
Göteborg.

Erik Röing
Göteborg.

Rudolf Kjellén
Göteborg.

Göteborg.

Sixten Neiglick
Uddevalla och Strömstad.

Hjalmar Hallin
Älfsborgs län. Marks härad.

Gustaf Odqvist
Älfsborgs län. Vedens och Bolle-
bygds härad.

O. Silfverschiöld
Älfsborgs län. Flundre, Väne och
Bjärke domsaga.

Oskar Nylander
Älfsborgs län. Kinds härad.

Joh. Johansson
Älfsborgs län. Redvägs härad.

- E. Nilsson
Älfsborgs län. Vätile, Ale och
Kullings domsaga.
- J. M. Johansson
Älfsborgs län. Tössbo och Vedbo
domsaga.
- Gottfr. Thavenius
Marstrand, Knngälf, Alingsås och
Ulricehamn.
- S. J. Larsson
Skaraborgs län. Skånings, Vilske
och Valle domsaga.
- Skaraborgs län. Vadsbo norra
domsaga.
- Hugo Sandén
Lidköping, Skara och Hjo.
- Värmlands län. Mellansysslets
domsaga.
- C. J. Berggren
Värmlands län. Fryksdals
domsaga.
- Karlstad.
- Ivan Svensson
Örebro län. Kumla och Sundbo
härad.
- Lars Eriksson
Örebro län. Lindes domsaga.
- Axel Lundblad
Västmanlands södra domsaga.
- C. E. Johansson
Västmanlands östra domsaga.
- O. H. Svensson
Älfsborgs län. Ås och Gäsene
domsaga.
- L. W. Lothigius
Vänersborg och Åmål.
- A. Magnusson
Skaraborgs län. Åse, Viste, Barne
och Laske domsaga.
- L. J. Jansson
Skaraborgs län. Gudhems och
Kåkinda domsaga.
- A. Johanson
Skaraborgs län. Vadsbo södra
domsaga.
- O. Anderson
Värmlands län. Visnums, Väse
och Olme härad.
- Karl Hultkrantz
Värmlands län. Södersysslets
domsaga.
- M. Matsson
Värmlands län. Jösse domsaga.
- Karl Otto
Kristinehamn, Filipstad och
Askerennä.
- A. P. Gustafsson
Örebro län. Örebro och Glans-
hammars härad.
- J. G. Forsberg
Örebro län. Nora domsaga.
- Adolf Janson
Västmanlands västra domsaga.
- Viktor Larsson
Västerås.
- B. Dahlgren
Älfsborgs län. Nordals, Sundals
och Valbo domsaga.
- Axel Vennersten
Borås.
- Gust. Månsson
Skaraborgs län. Kinnefjärdings,
Kinne och Kållands domsaga.
- Carl Persson
Skaraborgs län. Vartofta och
Frökinds domsaga.
- Ernst Hedenstierna
Mariestad, Sköfde och Falköping.
- Carl Jansson
Värmlands län. Färnebo härad.
- Fr. Canell
Värmlands län. Nordmarks domsaga.
- G. Jansson
Värmlands län. Älfedals och
Nyeds domsaga.
- O. G. Erikson
Örebro län. Edsbergs, Grimstens
och Hardemo härad.
- Folke Andersson
Örebro län. Sköllersta och Askers
härad.
- E. A. Nilson
Örebro.
- G. Lindgren
Västmanlands norra domsaga.
- C. J. Hammarström
Köping, Nora, Lindesberg och
Enköping.

Arboga och Sala.	D. Persson i Tällberg Kopparbergs län. Leksands tingslag.	Ollas A. Ericsson Kopparbergs län. Gagnefs och Rättvika tingslag.
Smeds Lars Olsson Kopparbergs län. Ofvansiljans domsaga.	B. P. Ersson Kopparbergs län. Hedemora domsaga.	A. Hansson i Solberga Kopparbergs län. Falu domsagas södra tingslag.
Sam. Söderberg Kopparbergs län. Falu domsagas norra tingslag.	J. B. Eriksson Kopparbergs län. Smedjebackens domsaga.	Joh. Ström Kopparbergs län. Nås och Malungs domsaga.
Th. af Callerholm Falun, Hedemora och Säter.	E. A. Leksell Gäffleborgs län. Gästriklands dom- sagas östra tingslag.	Ol. Olsson i See Gäffleborgs län. Gästriklands dom- sagas västra tingslag.
Halvar Eriksson, Elgered Gäffleborgs län. Bergsjö och Delsbo tingslag.	Joh. Johansson i Kälkebo Gäffleborgs län. Enångers och Forsa tingslag.	Johan Ericsson Gäffleborgs län. Västra Hälsing- lands domsaga.
Eric Jonsson i Freluga Gäffleborgs län. Södra Hälsinglands domsagas västra tingslag.	M. Sundström Gäffleborgs län. Södra Hälsinglands domsagas östra tingslag.	Karl Starbäck Gäffle.
Karl M. Lindh Gäffle.	Julius Centerwall Söderhamn.	Joh. Er. Nordin Västernorrlands län. Medelpads västra domsaga.
S. H. Kvarnzelius Västernorrlands län. Sköns tingslag.	K. R. Karlsson Västernorrlands län. Njurunda, Ljustorps och Indals tingslag.	Joh. Nydal Västernorrlands län. Ångerman- lands södra domsaga.
A. A. Eriksson Västernorrlands län. Ångerman- lands mellersta domsaga.	Oswald Emthén Västernorrlands län. Ångerman- lands västra domsaga.	P. Hörnstén Västernorrlands län. Nätra och Nordingrå domsaga.
C. J. Öberg Västernorrlands län. Själevads och Arnäs domsaga.	A. J. Hagström Härnösand och Örnsköldsvik.	J. Hellgren Sundsvall.
Karl Karlsson Jämtlands norra domsaga.	E. Sundin Jämtlands västra domsaga.	J. Bromée Jämtlands östra domsaga.
S. J. Enander Jämtlands län. Härjedalens domsaga.	Carl Sehlin Östersund och Hudiksvall.	Ad. Wiklund Västerbottens län. Nordmalings och Bjurholms samt Degerfors tingslag.
J. Andersson Västerbottens län. Umeå tingslag.	Alfr. Jonsson Västerbottens västra domsaga.	Västerbottens norra domsaga.

C. G. Sædén

Västerbottens mellersta domsaga.

Umeå, Skellefteå och Piteå.

Pehr Svensson

Norrbottnens län. Piteå domsaga.

Linus Lundström

Norrbottnens län. Luleå domsaga.

L. J. Carlsson

Norrbottnens län. Kalix domsaga.

Norrbottnens län. Torneå domsaga.

Fr. Berglund

Luleå och Haparanda.

I N N E H Å L L.

	Sid.		Sid.
Ingressen	1.	§ 9. Angående förslag till ändrad lydelse af § 4 mom. 9 och § 5 mom. 10 tryckfrihetsförordningen äfvensom till införande i förstnämnda § af tillagda mom. 13 och 14	20.
§ 1. Angående förslag till ändrad lydelse af §§ 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 34, 87, 99, 101, 102, 103, 104 och 106 regeringsformen, §§ 11, 43, 54 och 69 riksdagsordningen samt 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen	1.	§ 10. Angående förslag till ändrad lydelse af 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen	21.
§ 2. Angående förslag till ändrad lydelse af §§ 7, 9, 11, 12, 28, 32, 33, 86 och 105 regeringsformen samt § 38 mom. 2 riksdagsordningen	9.	§ 11. Angående ifrågasatt ändring af 4 § tryckfrihetsförordningen	22.
§ 3. Angående förslag dels till ändrad lydelse af § 53 regeringsformen samt §§ 37, 38, 50, 75 och 78 riksdagsordningen, dels ock till stadga om val till utskott	11.	§ 12. Angående ifrågasatt ändring af 5 § 2 och 3 mom. tryckfrihetsförordningen	22.
§ 4. Angående förslag till ändrad lydelse af §§ 53, 69 och 87 regeringsformen samt §§ 37, 38, 39, 41 till och med 45 och 55 riksdagsordningen	14.	§ 13. Angående statsregleringen	22.
§ 5. Angående förslag till ändrad lydelse af § 30 regeringsformen	19.	§ 14. Angående disposition af besparingarna under hufvudtitlarna	24.
§ 6. Angående åtgärder för tillgodoseendet af krafvet på en mera enhetlig och sakkunnig behandling af de ärenden, som angå kommunikationer och allmänna arbeten	19.	§ 15. Angående beräkningen af riksgäldskontorets utgifter och inkomster	24.
§ 7. Angående tillägg till det vid 1907 års riksdag såsom hvilande antagna förslag till öfvergångsstadgande i riksdagsordningen	20.	§ 16. Angående beredande af lånemedel för fortsatt utveckling af statens telefonväsende	25.
§ 8. Angående rätt att i vissa fall utöfva rösträtt vid riksdagsmannaval genom valsedels insändande till valförrättare	20.	§ 17. Angående beredande af lånemedel för uppförande af stationsbyggnader för telegrafverkets behof i Stockholm och i Göteborg	25.
		§ 18. Angående anvisande af medel till odlingslånefonden	25.
		§ 19. Angående anvisande af medel till norrländska nyodlingsfonden	25.
		§ 20. Angående egnahemslånefonden	25.
		§ 21. Angående beredande af medel för styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk i och för utlämnande af byggnadslån	26.

	Sid.		Sid.
§ 22. Angående anslag till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar	26.	§ 35. Angående utbetalning af anslag till riksdags-, kyrkomötes- och revisionskostnader	29.
§ 23. Angående anslag till erforderliga kompletteringsarbeten å järnvägen Gellivare—Riksgränsen	26.	§ 36. Angående kreditivsummorna	29.
§ 24. Angående anvisande af medel till afslutande af arbetet med utläggning af ett dubbelspår mellan Järfva och Stockholm	26.	§ 37. Angående utsträckning af preskriptionstiden för obligationer af de svenska statslånen	30.
§ 25. Angående anvisande af medel till fortsättning af statsbanan från Morjärv till Lappträsk	26.	§ 38. I afseende å statsregleringen och rörande de med statsverket gemenskap ägande ämnen	30.
§ 26. Angående anslag till fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden	26.	§ 39. Angående beviljad belopp till en minneskrans att nedläggas vid konung Karl X Gustafs sarkofag	38.
§ 27. Angående anslag till fortsättande af statsbanan från Östersund till Ströms vattendal m. m.	27.	§ 40. I anledning af förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning m. m.	38.
§ 28. Angående anvisande af medel till fortsättning af statsbanan från Järna öfver Vagnhärad och Nyköping m. m.	27.	§ 41. I anledning af förslag till ecklesiastikbeställsordning	38.
§ 29. Angående anslag för ångfärjeförbindelse mellan Sverige och Tyskland	27.	§ 42. Angående ändring i grunderna för upphörande af den i Göteborgs och Bohus län utgående landskyld	38.
§ 30. Angående beredande af medel för anläggande af en kraftstation i Trollhätteströmmar m. m.	28.	§ 43. Angående upphörande af det från viss jord i Skåne, Halland och Blekinge utgående landgille m. m.	39.
§ 31. Angående anvisande af medel, afsedda att distribuera elektrisk energi från statens kraftstation vid Trollhättan m. m.	28.	§ 44. Angående förslag till lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående mosaiska trosbekännares skyldigheter och rättigheter här i riket den 30 juni 1838	39.
§ 32. Angående utbetalande af medel för uppförande af nya byggnader för naturhistoriska riksmuseet	28.	§ 45. Rörande lag angående ändrad lydelse af 13 § i förordningen angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning den 31 oktober 1873	39.
§ 33. Angående beredande af medel för inköp af viss, Vargöns aktiebolag, Inlands pappfabriksaktiebolag och Lilla Edets pappersbruksaktiebolag tillhörig egendom	28.	§ 46. Angående lindring i främmande trosbekännares skattskyldighet till svenska kyrkan samt hennes prästerskap och betjäning m. m.	39.
§ 34. Angående inköp af aktiebolaget Svappa-vaara malmfält tillhöriga fastigheter, grufvor och grufandelar m. m.	29.	§ 47. Angående lönerreglering för lärarpersonalen vid småskolor m. m.	40.
		§ 48. Angående anslag till uppförande af tuberkulosjukvårdsanstalter m. m.	41.
		§ 49. Angående anordnande af en särskild för fiskare afsedd försäkring mot skada till följd af olycksfall	42.

	Sid.		Sid.
§ 50. Rörande lag angående kommuns skyldighet i fråga om anställande af barnmorska m. m.	42.	skatt för socker, som användts vid tillverkning af exportvaror	48.
§ 51. Angående årlig ersättning till förre innehafvaren af Gagnbro gästgifveri i Stora Tuna socken, Mina Pålman	43.	§ 67. Rörande dels ändrad lydelse af vissa §§ i bevillningsförordningen, dels ock angående en inkomstskatt att upptagas i riksstaten för år 1909	48.
§ 52. Angående bemyndigande för riksgäldskontoret att ställa till riksbankens föfogande riksgäldskontorets skuldförbindelser i form af skattkammarväxlar	43.	§ 68. Rörande vissa ändringar i gällande förordning angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch, arrak och rom	49.
§ 53. Angående anslag för inrättande af ett jordregister	43.	§ 69. Angående bevillning af fast egendom samt af inkomst	49.
§ 54. Angående lag om inskränkning i inmutningsrätten	43.	§ 70. Angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse	50.
§ 55. Angående vissa ändringar i gällande tulltaxa och tulltaxeunderrättelser	44.	§ 71. Angående vissa bestämmelser rörande gränstrafiken mellan Sverige och Norge	50.
§ 56. Angående tullen å kläder	44.	§ 72. Angående bankovinsten	50.
§ 57. Rörande utredning angående tullsatsen för s. k. chopped apples	44.	§ 73. Angående lag, innefattande ändring i lagen angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på afdelningar den 20 juni 1905	50.
§ 58. Angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta i fråga om vissa postafgifter .	44.	§ 74. Angående förslag till lag om rikets vapen	50.
§ 59. Angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	45.	§ 75. Angående förslag till lag om äktenskaps ingående	51.
§ 60. Angående viss ändring i förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	45.	§ 76. Angående behörighet för gift kvinna att under vissa villkor vara förmyndare för sin man, som förklarats ommyndig	51.
§ 61. Rörande förordning angående stämpelafgiften	45.	§ 77. Angående lag om adoption	51.
§ 62. Angående en särskild stämpelafgift vid köp och byte af fondpapper	46.	§ 78. Rörande lag angående fortsatt tillämpning af hvad i lagen den 25 april 1907 om inskränkning i rätten att erhålla laga skifte är stadgadt	51.
§ 63. Rörande ändring i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning af brännvin	46.	§ 79. Rörande dels lag angående ändrad lydelse af 21 och 26 §§ i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring, dels ock lag om ändrad lydelse af 8 § i lagen den 25 maj 1905 rörande afgäld från afsöndrad lägenhet .	51.
§ 64. Angående beskattningen af socker	46.	§ 80. Angående ändring af 20, 21 och 22 §§ i lagen om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring den 27 juni 1896	51.
§ 65. Angående tillägg till den å internationell konferens i Bryssel den 5 mars 1902 antagna konventionen angående beskattningen af socker m. m.	48.		
§ 66. Rörande förordning angående restitution af erlagd sockerskatt eller befrielse från sådan			

Sid.	Sid.		
§ 81. Angående lag om ändrad lydelse af 35 och 80 §§ i gällande väglag	52.	§ 94. Angående ändrad lydelse af § 27 mom. 1 värnpliktslagen	54.
§ 82. Angående skyldighet för staten att erlægga skatt till kommun för staten tillhörig fastighet eller industriell anläggning . . .	52.	§ 95. Angående ändrad lydelse af § 18 mom. 1 och § 52 mom. 2 värnpliktslagen	54.
§ 83. Angående ändringar af 22 kap. 14 § strafflagen och 23 kap. 4 § samma lag	52.	§ 96. Angående förslag till lagar angående folk-skoleväsendet i vissa städer m. m.	55.
§ 84. Angående omarbetning af 24 kap. strafflagen	52.	§ 97. Angående lag, innefattande tillägg till 162 § i lagen den 24 juli 1903 om försäkringsrörelse	55.
§ 85. Angående undersökning af sinnesbeskaffenheten hos tilltalad, som af underrätt dömts till döden eller straffarbete på lifstid . . .	52.	§ 98. Angående inskränkning i rätten att å tillverkningsställe till afhämtning försälja därstädes tillverkadt vin och öl	55.
§ 86. Angående lag, innefattande ändring i 7 § af lagen angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum den 22 juni 1906	53.	§ 99. Rörande ändring i 11 § i lagen angående äganderätt till skrift	55.
§ 87. Angående öfvervakande af villkorligt dömda och villkorligt frigifna förbrytare m. m. . .	53.	§ 100. Rörande dels lag angående vård af enskildes skogar inom Gottlands län, dels förordning angående skogsvårdsstyrelse inom Gottlands län, dels förordning angående skogsvårdsafgifter inom Gottlands län, dels ock förordning angående ändrad lydelse af 4 och 5 §§ i kungl. förordningen den 24 juli 1903 angående skogsvårdsafgifter	56.
§ 88. Angående revision af gällande bestämmelser om bötesstraffet m. m.	53.	§ 101. Rörande ändring i lagen angående vård af enskildes skogar den 24 juli 1903	56.
§ 89. I anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till strafflag för krigsmakten m. m.	53.	§ 102. I anledning af förslag till lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne	56.
§ 90. Angående förslag dels till lag om ändring i vissa delar af förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862, dels ock till lag om ändring i vissa delar af förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863	53.	§ 103. Angående sådan ändring i gällande lag att gift person må kunna erhålla lifförsäkring med trygghet att försäkringssumman kommer hans familj till godo	56.
§ 91. I anledning af förslag dels till lag om skogsaccis, dels ock lag angående ändrad lydelse af 33 § i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862	54.	§ 104. Angående åtgärder för befordrande af återinflyttning hit till landet af från riket utvandrade personer	57.
§ 92. Angående upphäfvande af bestämmelser om kapellförsamlings skyldighet att deltaga i moderkyrkans byggnad och underhåll . . .	54.	§ 105. Angående revision af lagen om fosterbarns vård	57.
§ 93. Rörande ändrad lydelse af 6 § i lagen angående jordfästning den 25 maj 1894 . . .	54.	§ 106. Angående förslag till förordning angående förbud mot kvinnors användande till arbete nattetid i vissa industriella företag	57.

	Sid.		Sid.
§ 107. Angående förbud mot drift af sulfatfabrik eller annat industriellt verk, som genom förorenande af luft eller vatten orsakar olägenheter för kringliggande bygd och dess befolkning	57.	§ 112. Angående ansvarsfrihet för fullmäktige i riksgäldskontoret	59.
§ 108. Angående utredning och förslag i fråga om förekommande af olägenheter i följd af bebyggande af områden, som därtill äro ur hälsosynpunkt otjänliga	57.	§ 113. Angående verkställd granskning af fullmäktiges i riksbanken och fullmäktiges i riksgäldskontoret åtgärder för utförande af det dem gemensamt lämnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af riksdags- och riksbankshus	59.
§ 109. Angående åtskilliga på grund af § 89 regeringsformen väckta frågor	58.	§ 114. Angående val af två fullmäktige i riksbanken och två fullmäktige i riksgäldskontoret samt suppleanter för riksdagens samtliga fullmäktige i nämnda verk	59.
§ 110. Angående val af justitieombudsman och hans efterträdare	58.	§ 115. Angående val af en tryckfrihetskommitterad	59.
§ 111. Angående ansvarsfrihet för fullmäktige i riksbanken	58.	Slutmeningen	59.